

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I. Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28—10

GAZETA MAGHARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. in Reg. publ. per. 934/1938
Trib. Timișoara
Redactor resp. Dr. VARNAY ELEMER

A Bánság és az erdélyi püspök

Püspököt szentelnek ma Kolozsvárott. Ünnepe ez nemcsak az erdélyi egyházmegye római katolikus társadalmának, hanem az egész romániai magyarságnak. A püspöki kinevezések az egyházi hierarchia legmagasabb fokozatán intéződnek el, de tudjuk és érezzük, hogy csak a legkritikább esetekben találkoztunk össze ennyire egységesen az egyházfejedelem akaratát alátámasztó óhajával, mint most. A néplélekből fakadó ószinte fohászt váltotta valóra Krisztus földi helytartója, amikor nagy elődök méltó utódául választotta a nép gyermekét: Márton Aront.

Nem tologatták aranyos gyermekokcsiban, erdélyi fenyőből ácsolt bölcsőben ringatták; nem idegenarcú nőrszök ápolták órával és hőmérővel a kezükben, édesanyja ajnározó szeretete ölelte körül, ajkáról fakadó székely dalok altatták és ébresztették; nem iskolakönyvek szürke leírásaiból ismerte meg a természetet, a csiki bércék kristályosan csobogó forrásai és az örökkön zöldelő fenyvesei suttogtak neki a természet titokzatosságáról. Futó szél zúgása, viharok harsonázó tombolása megtanították korán, hogy az élet nemcsak gyöngéden simogató szellőkkel kedveskedik és aki meg akarja állni helyét, annak mélyen le kell ereszténi gyökereit a honi talajba, aki dacolni akar a viharokkal, annak fel kell verteinnie magát minden esetlegességgel szemben.

És jött a nagy, világokat megrendítő zivatar, mely véres ködbe burkolta Márton Aron ifjúságát is. A harctereken együtt szenvedett a szenvedőkkel és mikor haza került, együtt sirt a könnyezőikkel. Akkor ébredt lelkeben az elhatározás, hogy életét maradéktalanul ember-testvéreinek szenteli. Mi lehetett célra vezetőbb, mint, hogy ha az egyház hivatásos szolgálójának sorába lépni? És tanult és képezte magát, fegyelmelte gondolkodását és fegyelmelte lelkét, hogy csak a szépet, a nemeset, a nagyot akarja; nagy gondolatokat szűlni és ezeket nagy tettekkel váltani.

És lett káplán, udvari pap, a Katolikus Népszövetség igazgatója, a legnagyobb plébánia vezetője, apostoli kormányzó és most püspök. Az új egyházfő mint a Katolikus Népszövetség igazgatója került közelebbi vonatkozásba a Bánsággal. Akik oly szerencsések voltak, hogy a Népszövetséget itt is életre hívjuk, a kolozsvári központban egy szikár, aszkéta külsejű, gyenge szervezetű, imponáló szerénységgel pappal ismerkedtünk meg, aki csupa igénytelenség, szívesség és szeretetreméltóság volt. Ha megszólalt és zengő hangja betöltötte a falakat, milyen nagyra nőtt, milyen hatalmassá lett, mennyire lenyűgözött mondanivalóival! És hívtuk, jöjjön a Bánságba, hozza magával a friss erdélyi szellemet, a fenyvesek üde ózonját, a bércék napsütötte tiszta világát.

És Márton Aron, elhalmozva munkával, éjszakákat áldozott, hogy hívó szavunknak elegendet legyen. Krisztus király ünnepét oly bensőségesen azóta sem éltük át, mint mikor ő szolt hozzánk, először. És eljött újra és újra és a székelyház kupolája a mennybolttá változott, szavainak nyomán reánk ragyogtak a miriádnyi csillagok, hallgattuk a fenyvesek mélyéből előtörő titokzatos sóhajokat, ittunk az erdei palatok üdítő vizéből, a megnagyvási, a remény és a szeretet vizét. És láttuk hallgatóink számát napról-napra növekedni, akik mind az élő vizek forrásához zárandokoltak. És amint nőtt híre a Bánságban is, olyan mértékben növekedett szerénysége, alázatossága az isteni Igé szolgálatában. Ez a lélekben való alázatosság és felmagasztosító szeretet, a munka keresése és a munka akarása, az érzések tisztasága és őszintesége elszakíthatatlan szálakkal fűzte őt hozzánk és

Gyászolja a világ XI. Pius pápát

Ki lesz a 262-ik pápa? — Vasárnap megkezdik a gyászszertartásokat. — Umberto olasz trónörökös XI. Pius ravatalánál!

Vatikánvárosból jelentik: Az elhunyt pápa holttestét az éjszaka folyamán főpapi díszbe öltöztették és szombaton délelőtt megnyitották a Sixtusi kápolnát. Az éjszaka a nemes-gárda és a svájci testőrség tagjai virrasztottak a ravatalnál. A Vatikán gyóntató pappai egész éjszaka imádkoztak. Reggel pedig, amikor a ravatalt közszemlére tették, Róma lakossága zárt sorokban, hatalmas tömegekben járult a Szent Atya koporsója elé, hogy lerójjja kegyeletét.

EDDIG 30 BIBOROS ÉRKEZETT RÓMABA

A kongregáció ma délutáni ülésén határozatot hoztak a konklávé ügyében, valamint elhatározták, hogy a gyászszertartást vasárnap reggel kezdik meg a vatikáni bazilikában.

Hat napon keresztül hat szertartást rendeznek.

A három utolsó szertartás ügyében még nem hoztak végleges döntést. Elhatározta a kongregáció azt is, hogy a konklávé nyomban összeül, mielőtt megérkeznek azok a bíborosok, akik részt vehetnek az ülésen. A határozat alapján

tehát nem várják be sem a 19, de még a 15 napot sem.

A szombaton megjelent olasz lapok nagy cikkeiben foglalkoznak azzal, hogy ki lesz XI. Pius pápa utóda. A Lavoro Fascista ma megjelent száma „Ki lesz az új pápa?” címmel cikket közöl, amelyben azt írja, hogy a legesélyesebbek: Pacelli, Tedeschini, Salotti, Marmaggi, Maglioner bíborosok, Dela-Costa bíborosérsek, valamint Piazza velencei pátriárka.

A reggeli lapok jelentése szerint még mindig nem történt végleges döntés a konklávé összeülésétől kezdve. Altalában a február 28-iki időpontot tartják a legvalószínűbbnek. A megválasztandó pápa a 262-ik lesz Szent Péter után.

A világ minden részéből érkeznek táviratok és jelek a bíborosok elindulását.

Faulhaber bíboros már elutazott Németországból.

A Vatikánban délelőtt tartotta meg első ülését az ottani bíbornoki kar. Harminc bíboros jelent meg az ülésen, akik között többen voltak külföldiek is. A konklávé ügyében hozandó határozatokról tárgyaltak.

Az emberiség nagy vesztesége

Párisból jelentik: A francia lapok megemlékezve XI. Pius pápa haláláról a következőket írják:

A Le Jour: XI. Pius pápa erőfeszítései, hogy a béke erkölcsi frontját megszervezze, nagy elismeréssel kísérték a nemzetek. A Szent Atya a legnehezebb órákban hunyt el és az emberiséget Pius pápa halálával óriási veszteség érte.

A Petit Parisien: XI. Pius pápa életében nagy hátrországgal vitte az idealizmus zászlaját. A szeretet és az emberek közötti béke képezte alapvető elveit. XIII. Leó pápa óta a katolicizmusnak nem volt olyan nagy férfija, mint XI. Pius. Márványba kell vésní nevé, mint olyanét, aki a békéért és a jogért küzdött.

A Journal: Harc közben esett el egy katona, aki szünet nélkül folytatta a harcot a béke és a keresztényi szeretet érdekében, de harcot folytatott a bolszevizmus és a fajelmélet ellen is.

Le Matin: A katolicizmus nagy pápája tűnt el és gyászborította nemcsak a katolikusokat, hanem Franciaországot és a békét is.

A Figaro: A tisztelet, amellyel megemlékeznek XI. Pius páparól a nemkatolikusok is, igazolja személyének jelentőségét.

A Populaire és a **Hummité** csatlakoznak az általános gyászhoz és megemlékeznek XI. Pius pápa hátrországgáról és arról a nagy szerepről, amelyet betöltött.

amikor meg kellett érnie, hogy leszorult nálunk a szószékéről, alázatos hallgatásában még nagyobb lett szívünkben.

Márton Aron a mienk is lett és a mienk is marad az egyházigazgatás minden külső elválasztó hatása ellenére. Püspöki címerében a havasok közül kiemelkedő fenyőszál őt jelképezi nekünk, aki kiemelkedett népe sokaságából, hogy utat mutasson és jelmondata: Non regeso labore, nem utasítom vissza a munkát, vállalom a reámnehezhető terheket és felelősséget, vállalom Krisztus keresztjét és hordozom mások terheit is, példamutató és serkentő mindannyiunknak Krisztus követésében. Szeretjük Már-

ton Aron püspököt, mert ismerjük. És úgy érezzük, hogy szívébe zárt bennünket ő is és a nagy erdélyi egyházmegye sokezer hívójének vezetése és irányítása nem mertheti ki annyira idejét, hogy ne jutna néha az emlékezésnek néhány perce számunkra is, az erdélyi fenyőkoszoruza bércéktől oly távolesó, de lélekben nemzet-testvéreinkkel egybeforrott bánsági katolikus magyaroknak. Ma együtt ünnepelünk Erdéllyel, ünnepeljük püspökkészítését Márton Aronnak, aki ismereteinek bőséges tárházából, lelkének kincseshányájából úgy szórta nekünk a hit, remény és szeretet illatos virágait, mint arany-szájú apostol.

(v.)

RIVOLI ma és
mindennap

AZ ÖRÖK TITOK

Fedak Sari, Harsányi,
Gárday és Sulyok Mária

latát nyilvánítja XI. Pius pápa emléke előtt, aki akarta a megbékélést az egyház és az olasz állam között. Ez az óriási esemény 60 esztendei meddő kísérlet után a lateráni egyezmény révén bekövetkezett és biztosította az együttműködést az állam és az egyház között. A lateráni egyezmény lehetővé tette a vatikán, továbbá a fascista és katolikus olasz nép egységét.

A javaslat elfogadása után a fascista nagytanács a jövő hét szerdájáig elnapolta ülését.

HITLER KANCELLÁR RÉSZVÉTELYNYILATKOZATA

Pius pápa halála alkalmából Hitler kancellár megbízta Meissner államtitkár, hogy fejezze ki részvétét Orsenigo Cesare berlini pápai nunciának. Ribbentrop külügyminiszter szintén kifejezte a maga és a német kormány részvétét a pápai nunciás előtt.

Prága. A Hlinka gárda főparancsnoksága a gárda tagjai számára XI. Pius pápa elhalálozása alkalmából hat hetes gyászt rendelt el. Ezalatt a gárda tagjai fekete karszallagot viselnek, a gárda zászlóit pedig gyászfátyollal vonják be.

ANGLIA OSZTOZIK A GYÁSZBAN

Londonból jelentik: Az anglikán egyház gyűlésén egy perces néma szünettel áldoztak XI. Pius pápa emlékének. A canterburyi érsek emlékbeszédében leszögezte, hogy a pápa ritka kulturájú és égő keresztényi hittel rendelkezett. Örökké emlékeztetése maradnak erőfeszítései, amelyek a béke megmentésére irányultak.

A bánági magyarság lőmegei egységesen lépnek be a Nemzeti Ujjászületés Frontjába

Az a megegyezés, amely a kormány és a romániai magyarság vezetői között létrejött, mindenféle nagy mezeledést várt ki.

A magyarság a hívó szóra belép a Nemzeti Ujjászületés Frontjába és egyesült erővel odaáll azok mellé, akik megszervezik a Magyar Népközösséget,

amely kulturális, szociális és gazdasági fejlődésének lehetőségeit biztosítja.

Megírjuk, hogy Temesvárott a magyarság megbízásából Pali György dr. és Dadányi György felkeresték Ciupe Gheorghe dr. királyi helytartósági vezérkért és Thieran Emil dr. főpármestert, akikkel a magyarságnak a Frontba való tömeges belépésének technikai módjairól tárgyaltak. Közöltük a bánági magyarság vezetőinek felhívását és szokot a helyeket, amelyeken a Nemzeti Ujjászületés Frontjába történő belépési nyilatkozatok aláírhatók.

A belépési nyilatkozatok román és magyar szövegűek. A román szövegű nyilatkozatot a városházán bocsátják a magyarság rendelkezésére. Ezen a nyilatkozaton a népi származás feltüntetésére szolgáló rovatot mindenki maga tölti ki és mindenki sajátkezűleg írja alá a nyilatkozatot.

Ezeket a román belépési nyilatkozatokat egy totemben adják majd át a szervezők a Front vezetőjének. A magyar belépési nyilatkozatok, amelyeknek tartalma ugyanez, mint a román nyilatkozatoké, a szervező bizottságná maradnak és azokat megtartják a Nemzeti Ujjászületés Frontja kebelében felállítandó magyar tagozat részére. Azoknak a magyaroknak a névi egységét, akik a városházán már előzetesen beiratkoztak a Frontba, a városházán működő frontiroda a magyar tagozat rendelkezésére bocsátja.

Azokat a magyarokat, akik a most kezdődő hét folyamán a szervező bizottság által megjelölt helyeken nem jelennek meg bármely hátráló oknál a beiratkozásra,

felkeresik majd a lakásukon a szervező bizottság megbízottai. A cél az, hogy minden huszonegyedik életévét betöltött magyar férfit és nőt felvegyenek a Nemzeti Ujjászületés Frontjának magyar tagozatába.

A Frontba való belépés egyúttal alapját képezi a szervezés alatt levő Magyar Népközösségnek is.

Gyárfás Elemér dr. beszéde a Pázmány Társaság diszközgyűlésén

Az Erdélyi Római Katolikus Népszövetség Pázmány-Társasága szombaton délután, Márton Aron püspök felszentelése alkalmából, a kolozsvári piarista főgimnázium Jósika-termében diszközgyűlést rendezett. A diszközgyűlést a himnusz és Monteverdi—Kerényi: Unnei éneke nyitotta meg, a Marianum leánygimnázium énekarának előadásában. Az elnöki megnyitó beszédet Pakocs Károly pápai kamarás, szatmári kanonok, a Pázmány-Társaság elnöke mondotta. A gyönyörű és tartalmas beszédet nagy tetszéssel fogadta a hallgatóság. Kiss Jenő, a Pázmány-Társaság rendes tagjai verseiből adott elő. Bíró Vencel dr., a piarista-rend tartományi rendfőnöke „Erdély székely püspökei” címmel tartott felolvasást, amely szintén nagy sikert aratott. Eröss Alfréd dr., a Pázmány-Társaság rendes tagja, „Laudes Siculorum” cím alatt verseket szavalt. A diszközgyűlés műsorát pedig dr. Gyárfás Elemér, az Erdélyi Egyházmegyei Tanács alelnöke zárószavai fejezték be. A műsor utolsó száma Koudela: Christus vincit! pápai himnusza volt, amelyet a Merianum énekkar adott elő. Gyárfás Elemér világi elnök beszédét alább közöljük.

Erdélyi katolikus írónk és tudósaink, már jó évtizeddel ezelőtt kezdték foglalkozni és boldogult Karácsonyi János püspök által kiadott keretekben „Erdélyi Katolikus Akadémia” név alatt tömörültek. Talán magas volt kissé a színvonal, melyet a nagy alapító sajtó méreteihez szabott, de íveketünk a hiányokat buzgószóval pótolni. A büszke címtől azonban a múlt évben, ráitunk kívül álló okból, meg kellett vonlunk. Új nevet kerestünk, mely kifejezze azt, hogy magyarok és katolikusok vagyunk s irodalmi és tudományos téren dolgozunk.

Önként kínálkozott jellegünk és törekvéseink precíz kifejezésére a nagy magyar kardinalis, Pázmány Péter neve, aki kora közéletének irányításában és főpásztori működésében, az élőszó fegyvere mellett, a tollal is diadalmasan forogta s a késői középkor irodalmában zamatot magyar írásával kimagasló szerepet foglal el. Pázmány Péter neve — magyar és katolikus jellegünk s irodalmi és tudományos törekvéseink jelzése mellett — kifejezésre juttatja azt a sajátosságot is, ami az erdélyi katolikus lelket megkülönbözteti és jellemzi.

A nagy katolikus egyetemlegrésében is találunk ugyanis legrövidebbül ilyen sajátosságokat. Otthon érezzük bár magunkat a földkerekség minden katolikus templomában; uno pane caelesti satiati sumus s testvéreként egymás mellé térdelünk faji, nyelvi, társadalmi különbözőségeinkkel, mégis mindegyikünk saját egyéniségén, faji és helyi viszonyainak átszűrve alakítja ki és tükrözi vissza ugyanazt a krisztusi gondolatot. Van tehát ugyanis külön erdélyi katolikus lélek is s ennek talán legjellemzőbb kifejezője éppen Pázmány Péter, aki ebben a mi országrészünkben, protestáns szülőktől származott s protestáns uralom alatt és környezetben nevelkedett szilárdhitű katolikus. Az így felismert s felismerhető erdélyi katolikus léleknek négy kiemelkedő vonását szeretném ezúttal megvilágítani.

Az erdélyi katolikus az átlagnál lelkesebb és ragaszkodóbb hitéhez. Aki velünk együtt napnap után szemlélheti annak a fejlett kultúrának reánk maradt emlékeit, melyet a katolicizmus Erdély földjén az első öt évszázadban megteremtett, aki látó szemmel tudja nézni azt a veszteséget, amit a kultúrától való időleges és részleges kikapcsolódás okozott; akinek lelke — Pázmány Péterével együtt — nemzedékeken keresztül nélkülözötte a katolikus hit melegét és világosságát, aki látta és érezte a ridegséget és sivárságot, mely megüli annak lelkét, aki kénytelen odakin állani a hidegben és külső sötétségben, az tudja csak igazán méltányolni, milyen nagy jótétemény, áldás és boldogság, mikor felgyúlnak előttünk az oltár gyertyái s üres, hideg szívünkbe beköltözik az Istenem szerető, meleg teste és vére. Az egyszer már elvesztett, sokáig fájón nélkülözött és nagynehezen ismét megtalált kincshez való lelkes ragaszkodás az első jellemvonása az erdélyi katolikus lélek-

nek. Minket nem kell fényes szónoklatokkal meggyőzni hitünk igazságairól s egyházunk üdvösségrevezető működéséről, mi tudjuk, mit jelent e nélkül élni s naponta érezzük, milyen áldás és boldogság reánk, családjunkra s nemzetünkre nézve „habitare in domo Domini”, az Ur házában lakni!

Az elszakítottág és kirekesztettség korszakai azonban nem multak el nyomtalanul felettünk. A fölünk hitben ma is még elszakadtakal való együttélésünk sok tapasztalattal gazdagított. Megtanultuk kívülről nézni azt a családi házat, melynek oltalmazó falait őseink egyrésze is elhagyta s láttuk, mit jelent, abból kirekesztve élni s meg kellett ismernünk a küzdelemnek s a védekezésnek olyan eszközeit és fegyvereit is, melyekre nem szorultak rá azok a szerencsések, kik mindvégig a védőfedelet alatt maradtak s akik így sohasem ismerték a magukra hagyatottságot, de nem is nevelődhetek rá az önvédelemre s önjelük megfeszítésére. Láttuk, hogy a mi nagy kegyelemeszközainket nélkülözött embertársaink mennyi erővel és okossággal tudnak küzdeni és dolgozni s példájukon az erdélyi katolikus lélek gazdagabb, ellenállóbb, szívósabb és harcdeztetteb lett azoknál, akik soha sem kerültek ilyen lelki válságba és megpróbáltatásba.

Higgadt fejjel és világos szemmel nézve vissza a múltba, megláttuk azokat a hibákat is fogyatékosságokat is, melyek évszázadokra elváltoltatták testvéreink százazeit. Ami ebből mások hibája volt, azt az irgalmas Isten igazságszolgáltatására bizzuk. Ami azonban a magunk hibája, sőt bűne volt, abból komoly, nagy tanulságokat vonunk le a magunk számára. Látnunk kellett, hogy voltak népiunktől idegen pástoraink, kik valójában csak bérsek voltak, juhaikat nem érezték övéiknek s így nem is áldozták fel értük életüket, hanem elszaladtak, mikor a farkas közeledett.

Igy lett a történelmi fejlődés hatása alatt, az erdélyi katolikus lélek hitében kevésbé és szilárdabb, lélekben gazdagabb és harcdeztettebb, önhíbai iránt szigorú és keményebb.

E hitzilárdaság, tettekeség és önbírálat mellett, az erdélyi katolikus lélekben nagy-nagy megértés és sok-sok szeretet él a családi házon ma is kívülálló testvérek iránt. Nyoma sincs benne az elfogultságnak, vagy éppen gyűlöletnek irántuk, hiszen őseink rokonainak, fajtestvéreinek, küzdőársainak jelentős része van közöttünk. Ősz főpapunk mondta püspökségének 25 éves jubileumán a patriárka Ferenc József unitárius püspök üdvözlésére, hogy amióta Erdélybe jött, itt megtanulta becsülni más hitvallású testvéreit. Ismerve az elszakadás fájó okait s a visszatérés akadályait; tudva, hogy mennyivel nehezebb körülmények között kell kívülálló testvéreinek helytállaniok, az erdélyi katolikus lélek megértő jóindulattal nyújtja feléjük kezét. Az erdélyi katolikus lelket jellemző mindeme sajátosságokkal ékeskedett a nagy Pázmány Péter egyénisége. A neofiták tüzes lelkével buzózkodott a hitért, ennek érdekében sikerrel alkalmazta ellenfelei fegyvereit; az élőszó s a nyomtatott betű meggyőző erejét; pástorbotjával szigorú rendet és fegyelmet teremtetett saját akálaban, ugyanakkor pedig tudott közösen érdeklő ügyekben együtt dolgozni Bethlen Gábor fejedelemmel is.

Az erdélyi katolikus írónk és tudósok, Pázmány Péter neve és égisze alatt, ezzel a lélekkel és érzülettel lépnek ma újra ki közéletünkbe. Hisszük, hogy működésünk gazdagodást, erősödést s izmosodást fog hozni minden intézményünknek és szervezetségünknek s ezért fíji tisztelettel kérjük munkánkhoz püspökeink főpásztori áldását. Szimbólusnak látjuk, hogy újjáalakulásunk időben egybeesik Erdély új jövőkének székfoglalásával. Tudjuk, hogy az ő lélket is a nagy Pázmány Péter ideáljai s érzései hatják át; bízunk tehát abban, hogy meg fogja érteni és fel fogja karolni jószándékú törekvéseinket.

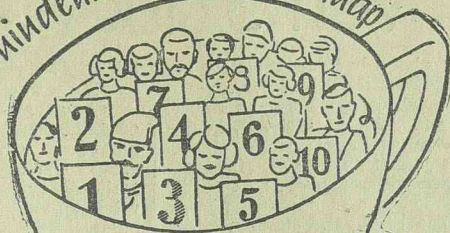
Szeretettel kérünk jóindulattal és támogatást minden testvérünkől az újjáalakult és ilyen szellemben és érzésekkel síkralépő Pázmány-Társaság számára.

Utazási kedvezmény a Mócvidékre utazóknak

Bucurestiből jelentik: A CFR vezérigazgatósága 50 százalékos kedvezményt biztosít mind az utazóknak, akik az alább felsorolt vonalakon fekvő állomásokra, vagy állomásokról utaznak: Arad—Brád, Nagyvárad—Vaskó, Bánffyhyunad—Kalotaszeg, Aranyosgyéres—Abrudbánya, Gyulafehérvár—Zalatna, Szombatság—Rozs—Dobresti és Borosjenő—Csermő. Hasonlóképpen félárú jeggyel lehet utazni a Mócvidék területén. Hatvan százalékos kedvezményt biztosít a CFR a legalább öt tagból álló csoportoknak. Az erdőmunkások, mezőgazdasági munkások, dézsások, akik Buru—Abrudbánya, Vura—Ampoitei—Zalatna, Gyulafehérvár—Zalatna, Honctó—Nagyvárad, Szombatság—Rodoz és a biharmegyei Debcesti-i vonalon utaznak, ugyancsak 60 százalékos kedvezményt élveznek. A mócvidéki búzaszállítás 50 százalékos kedvezménnyel eszközölhető. Ugyanígyen félárú fuvardíjat számítanak a Mócvidékre történő faszállításoknál is. Itt azonban csak a következő vonalakat veszik kedvezményes díjszállítás alá: Zalatna—Gyulafehérvár—Aranyosgyéres, Kalotaszeg—Bánffyhyunad, Vaskó—Ho-

Tejeskávé.

mindenkinek és mindennap

Kneipp-ből és Franck-ből

lód egészen Nagyváradig, a Brád—bokszei vonalon Aradig, míg a Dobresti—Szombatság vonalon egészen Nagyváradig.

szeretettel fog össze, akkor áldásos jövőt teremt magának. Az elnök nagy tetszéssel fogadott beszéde után Vásárhelyi János református püspök szólalt fel, aki beszédében rámutatott a legfontosabb szempontokra: a magyar egység megőrzésére és a belső fegyelemre. A püspök beszéde további során a magyar népközösség jelentőségét méltatta. Az általános tetszéssel fogadott beszéd után Gyárfás Elemér dr. szólalt fel, aki helyeselte az elnöknek azon álláspontját, hogy külső okok miatt nagygyűlés helyett csak értekezletet hívott össze és bizonyos abban, hogy a magyarság egyetért az értekezlet résztvevőivel, akik a magyar népet képviselik. Kéri a jelenlévőket, hogy körültekintő munkát fejtsenek ki, majd

előterjesztette az alapszabály-előkészítő bizottság névsorát,

amit az értekezlet el is fogadott. E szerint a bizottság elnöke gróf Bánffy Miklós, tagjai: Albrecht Dezső, dr. Ferencz József, dr. Fodor József, dr. Gyárfás Elemér, gróf Haller István, dr. Jelen Gyula, báró Jósika János, Konopi Kálmán, Koós Károly, Máriaffy Lajos, Mikó László, Purgly László, Szabó Béni, dr. Szász Pál, Szentkereszthy Béla báró, gróf Teleky Ádám, gróf Teleky Ernő, dr. Tusa Gábor, dr. Thüry Kálmán, gróf Toldalaghy Mihály. Végül Bánffy Miklós gróf elnök megköszönte a meghívottak megjelenését. Arad magyarságát dr. Parecz Béla képviselte.

Értekezletet tartott Kolozsvárt a Magyar Népközösség

Bánffy Miklós gróf nagy beszéde a kormányral történt tárgyalásokról. Bizottság dolgozza ki Népközösség alapszabályait

Kolozsvárról jelentik: A Magyar Kaszinó helyiségében ma délelőtt 11 órakor tartotta meg a magyar népközösségi front első értekezletét, amelyre a kormány megbízásából gróf Bánffy Miklós hívta össze a magyarság vezetőit az ország minden részéből. Az értekezleten az elnöki asztalnál Vásárhelyi János dr. református püspök, Vargha Béla unitárius püspök és Márton Áron római katolikus püspök, valamint Bánffy Miklós gróf ültek. A megjelenteket Bánffy Miklós üdvözölte, akinek indítványára két táviratot szövegeztek meg Öfelsége II. Carol királynak és Miron Cristea patriárka-miniszterelnöknek. Az első távirat szövege:

„Öfelsége II. Carol királynak Bucuresti. A magyar népközösség értekezlete nevében mély tisztelettel járulunk Felsőséged trónja elé és kijelentjük, hogy az egész magyar néppel együtt kívánunk részt venni abban az országépítő munkában, amelynek irányvonalát Öfelsége jelölte ki. Gróf Bánffy Miklós”. A miniszterelnöknek küldött távirat szövege pedig a következőképpen szól:

„A magyar népközösségi értekezlet Öfelsége kormányát kéri, hogy a magyar népközösség működését támogatásába részesítseni kegyeskedjék. Gróf Bánffy Miklós.”

Bánffy Miklós bevezető beszéde során kifejtette, hogy Öfelsége a király jóakarata folytán a múlt hó 17-én történt a kormányral a megegyezés, amit a kormány nevében Calinescu helyettes miniszterelnök, a magyarság nevében pedig gr. Bethlen György, gr. Bánffy, Gyárfás Elemér és Szász Pál írtak alá.

— Ez a megegyezés — mondotta — a magyarságnak az Ujjászületési Arcvonalba való belépését jelenti és a már ismeretes három pontot foglalja magában. Tekintettel arra, hogy a kormány és a németek vezetői előttünk zárták le tárgyalásaikat, azt az álláspontot képviseljük, hogy

ugyanolyan joggal kapjunk, mint amilyenben a németeket részesítették.

Öfelsége kormányja ezt az álláspontot készséggel elfogadta. Ez fordulópontot jelent a magyarság történetében. Alkotmányos elismerése közjogi helyzetünknek az államban, amelynek felépítésében és az állam közigazgatásának minden fokán jogunk van részt venni és ez kötelességünk is.

Bánffy Miklós kifejtette, hogy szükségesnek tartotta egy értekezlet összehívását, amelyre azokat az egyéniségeket hívta meg, akik a múltbeli terhekben kivették részüket, vagy

súlyuk olyan, hogy a magyar nép őket vezetőiknek tekintheti.

Ünnepélyesen kijelenti, hogy ő a kormánnyal nem kereste az érintkezést, hanem őt kérték fel és magyar kötelességnek tartotta a tárgyalásokat felvenni.

— Elvállaltam a feladatot — mondotta — de elvégezni csak akkor tudom, ha a magyar nép összességére számíthatok. Ünnepélyes pillanat ez a romániai magyar nép életében. A társadalmi téren megvalósul az, amire a Magyar Szövetség alakult. Új időköt élünk és az újjászülött államban a magyar népek szerepe van. Az értekezlet hirdesse ki, hogy

a magyar nép akkor szerzi meg jogait, ha minden magyar férfi és magyar nő belép a Nemzeti Ujjászületési Arcvonalába.

Bizottság alakítandó, amely a végleges alapszabályokat kidolgozza.

Bánffy Miklós végül annak a nézetének adott kifejezést, hogy ha a nép minden téren

Négyszáz rádióleadó közvetíti vasárnap Öfelsége II. Carol király beszédét

Amerika népéhez szól az uralkodó

BUCURESTIBŐL jelentik: Vasárnap a bucaresti rádió programját Öfelsége, II. Carol király beszédével nyitják meg. Az uralkodó az amerikai néphez intézi szavait abból az alkalmából, hogy Románia résztvesz a newyorki világiállításban. A bucaresti leadó programját Genfben keresztül Amerikába közvetítik és onnan Ausztráliába, Ázsiába és Afrikába úgy, hogy 400 állomáson lesz hallható az uralkodó beszéde.

Németország közvetlen akar Franciaországgal tárgyalni

Angol lapok szerint máris aktuális lett a decemberi egyezmény érvényesítése

Londomból jelentik: A News Chronicle berlini jelentése szerint a berlini francia nagykövét pénteken hosszabban tanácskozott Ribbentrop német birodalmi külügyminiszterrel és utána Párisba utazott.

Ribbentrop várakozással követte magához a francia nagykövetet

és annak az ígéretnek megismétlését kérte Franciaországtól, hogy abban az esetben, ha az európai helyzet kiegyeződik és Németország és Franciaország közötti nézeteltérések merülhetnek fel, akkor a két ország minden más lépés megtétele előtt

közvetlen megbeszéléseket kell, hogy folytasson,

amint azt a decemberi német—francia jegyzőkönyv harmadik pontja is előírja. Ugyálszik — írja az angol lap — Németország már is fenforgónak látja az ilyen megbeszélések szükségességét.

Gróf Ciano külügyminiszter, vagy más olasz vezető államférfi a legközelebbi két héten belül Berlinbe érkezik, hogy

átadja a német kormányral azoknak az igényeknek pontos jegyzékét, amelyekkel Olaszország fel akar lépni Franciaországgal szemben.

CAPITOLBAN

Párisi nászut

nagyszerű zenés vígjáték
Főszerepekben: GAAL FRANCI és
Bing Crosby

Capitol—Apollóban vasárnap d. e. II órakor matiné A HALÁLAUTÓ szenzációs kalandorfilm

Babuczay György riportja:

Ady emlékek a „hepe-hupás vén Szilágy”-ból

Szilágygyeében, ahol Ady Endre született, nevelkedett és fiatal diákéveit töltötte, lépten-nyomon a halhatatlan költő emlékével találkozok az ember. A Tasnád melletti Erminszenten született, a környéken minden faluban akadnak olyanok, akikkel mint gyermek együtt játszott, vagy akik jól ismerték „Bandi úrfi”, nem egyszer találkoztak és beszéltek vele; Nagykárolyban a piaristáknál végezte a gimnázium négy alsó osztályát, ott és a közeli községekben több volt osztálytársa él; Zilahon pedig az ősi Wesselényi kollégium felső osztályait járta és nagyon sokan még most is élénken emlékeznek a hollófeketé hajú kis diákra, az önképzőkori előadóra, a szárnyait bontogató ifjú poétára, a szerelmes fiúra és a lelkes bárlendezőre.

Régi jegyzeteimben, amelyeket néhány évvel ezelőtt, mint szilágysági újságíró készítettem, sok Adyval kapcsolatos dolgot fedezek fel: erminsztenti látogatások alkalmával papírra vetett megfigyeléseket, a költő édesanyjáról, az „Ides”-sel folytatott beszélgetések tartalmát, az Ady Endre emlékmű leleplezési ünnepségének leírását és elmosódó mondatokat, amelyek a zilahi Wesselényi kollégium „Ady Endre szobájá”-ban fródtak, abban a helyiségben, ahol az özevgy Ady Lőrincé által ajándékozott Ady relikviákat őrzik az iskola.

Ady halálának nem rég múlt huszadik évfordulója ismét időszzerű teszi, hogy átlapozzam ezeket a jegyzeteket és papírra vessem az utabbi magyar irodalom legkimagaslóbb alakjával kapcsolatos emlékeimet.

Első, Adyval összefüggő témáról írt riportom egy interjú volt, amelyet dr. Somogyi Kálmán ny. szilágységi főszolgabíróval, a diák-költő szerelmi riválisával, önképzőkori ellenfelével, tanuló versenyversenysisével, de amellet egy legjobb barátjával készítettem. Mindezekről, rövidebben bár, de Ady életrajzról is beszámoltak és megírták azt is, hogy mindkét diák ugyanabba a lányba, Zsókiába volt szerelmes.

Később Erminsztentre látogattam el, Ady szülőházáról, dolgozószobájáról írtam riportokat és többször beszéltem öv. Ady Lőrincével, az anynyiszor megénekelt „Ides”-sel is. Öreg cselédekkel álltam szoba, akik az élet nagyobbik felét már megfutották, de még mindig tisztán emlékeztek „Bandi úrfi” gyermekkorára.

A fehérhajú Nagyszonyy mindég és mindenkit kedvesen, szívesen fogadott, aki „az ő Bandijá”-ról érdeklődött, de különösen szerette az újságírókat, akikről az ő Debrecenben és Nagyváradon, majd később Budapesten hírlapíróskodó fia jutott eszébe. Ezüstnyelű botja nélkül soha egy lépést sem tett... Ősz hajának fehér szemfánya, szemének jószágos, de bánatos nézése még ma is elöttem van. Szeretett beszélni és aki társaságában volt, sohasem unatkozott. Sokat beszélt és szavai, mint apró csengők, muzsikálva csilingáltak. Mindég korán kelt, reggel négy órákor már üres volt az ágya. Tettveit, egész nap rakogatott, kedves hangon osztotta ki öreg cselédeknek az asznapi elintéznivalót. (A földet eadta ugyan, jutányos áron, ott megtelepedett székelly földműveseknek, de a régi cselédek meg sem küldte el, mindannyiukat megtartotta). Kati nevű cselédjén kívül, akire végrendeletében Ady Endre szülőházát hagyta, még két elagott, öreg szolgáló élt az ő kószóján. Az egyik a régi kasznár, a másik az Ady költeményeiből ismert „Mári”, aki otthon feküdt lakásán, vakon, tehetetlenül, de özevgy Ady né küldött neki enniivalót és gyakran meg is látogatta.

Halála előtti évben egyes lapok azt írták a költő édesanyjáról, hogy nyomorog, sőt a gazdag fantáziával bíró újságírók arról is tudtak, hogy a nagyszonyyának a szükségesség orvossága is alig van pénze. Mindez akkor történt, amikor Csinszka férje, Márfy Ödön budapesti festőművész tudomására hozta a költő édesanyjának, hogy hajlandó ugyan a szerzői hagyaték felerészét átadni neki, de a tulajdonjog átengedése nélkül. Abban az időben számtalan hangu'atkelő cikk jelent meg a lapokban és végül is az újságcikkekkel maga öv. Ady Lőrincé cáfolta meg:

— Nem rózsás ugyan az anyagi helyzetem, — mondotta, amikor a sokakat meg is döbentő közlemények megjelenése után felkerestem —, mint ahogy nagyon sokan nem költhezhetnek ma annyit, amennyit szeretnének s amennyit kellene, a szükségesség azonban megvannak s a túlszinezéti riport-

tokban és cikkeiben leírt nyomorgástól, — hál' Istennek — messze álok.

A nagyszonyy tényleg rosszul járt a birtok eladásával, mert a földért kapott készpénzvagyona nagyrészt elvitte a konverzió és így szűkösebb anyagi viszonyok közé jutott, de megvolt mindene, ami kellett neki. A régi nagyszonyyok ügyességével alkalmazkodott a megváltozott helyzethez. Számítással vezette a kis gazdaságát és beosztással élt. Budapesti rádiószerepléséért kapott összegből például fejőstehenet vásárolt és büszkén mutogatta a „Rádiót”, a kúriára érkezett vendégeknek.

1935 szeptemberének egyik vasárnapján meható és nagyszabású ünnepég színhelye volt Erminsztenti község. Ady „bogárhátú” szalmafedéles kis szülőháza előtt akkor leplezték le a költő kőbe vésett domborműszobrát. Ady híveinek nagy tömege, életben lévő osztálytársai és nagyon sok újságíró vett részt ezen az ünnepségen. Ady Endre szülőfaluja ünneplő köntösbe öltözött azon a napon. Az emlékmű kötéseit főrészben az erminsztentiek viselték. A régi kicsi református templom, amelyikben fél évszázaddal eze'ott tanulta a nyolcéves Ady Bandi a zsolnárokat, zsufolásig megtelt a szoborleleplezésre érkezett nagyszámú vendégsereggel. A beszédeket, főleg Tabéry Géza gyönyörű szavait sirva hallgatta végig a kedves, őszhajú néni: öv. Ady Lőrincé. Háta mellett Lajos fia állt, kezét édesanyja vállára téve. Az anya hol a halott fiáról készült szobrot, hol élő fiát, Lajost, az utolsó Ady sarjat nézte könnyes szemével. Szerette Lajost nagyon, mert tudta, hogy vele kihal az Ady-ág. Megírta ezt a jövőbelátó, a jós, a másik fiú:

*Két fia van és velük élvész
E dús kis földnek kis családja...*

Kis földpádimentumos szoba, főheférré meszelve, felül padlággerenda, két kicsi ablak az uccára, egy az udvarra, mindhárom te'e piros muskátliával, a falon régi családi fényképek, az egyik sarokban egyszerű barna ágy — így nézett ki az a szoba, ahol Ady Endre 1877 november 22-én meglátta a napvilágot, — egészen a nagyszonyy haláláig. De nem

Közel hatszáz millió lei értékű közmunka végzését tervezik a temesi helytartóság területén öt év alatt

Hatalmas méretű, öt évi időtartamra terjedő munkatervet készített el a királyi helytartóság. Az erre vonatkozó megbeszélések, amelyek Marta Alexandru dr. királyi helytartó elnökletével folytak és amelyeken Ciupe Gheorghe dr. helytartósági vezetőtükár, valamint a pénzügyi osztály vezetői vettek részt, hetekig tartottak. A nagyarányú építési terv végrehajtása közel hatszáz millió lei vesz igénybe. Ebből az összegből esztendőnkint megfelelő részt használnak föl.

Megalkotják a helytartósági palotát, amelyre husz millió lei építési költséget irányoztak elő.

A tervek készítői és az építkezés vezetői ezen felül hatszáz ezer lei kapnak, a berendezésre külön három milliót szántak. A helytartóság átvészi a Képzőművészeti Társulat félbemaradt palotáját és ennek befejezésére 3,500,000 lei fordít. Ipari léányliceum létesítését tervezik hat millió lei költséggel. Kulturális intézmények támogatására az öt éves tervben tíz millió lei szerepel. Minden felekezeti templomok és iskolák segélyezése a vármegyék számára felállított öt éves terven belül szerepel.

Az öt éves terven belül szerepelnek a következő tételek: járási székházakra 11,000,000, templomokra 43,975,000, iskolákra, 50,350,000, kórházakra 45,683,500 lei, bírósági épületekre 9,572,000, kultúrházakra 3,500,000, utakra és hidakra 318,538,900, vízzsábozásra 30,000,000, telefonra 19,000,000, iparosok segélyezésére 10,000,000, különböző mun-

változtatott az édesanya, fia dolgozószobájának régi berendezésén sem. Ez az udvar másik részében lévő új épületben volt. „Itten tartózkodott az én Bandim, amikor látogatába hazajött” — mondotta könynyezve Ady né. Ágy, asztal, szekrény, könyvespolc és két fotó jó't a szoba bútorzata. A falon fényképek, az ágy felett Ady halotti maszkja. A polcon néhány költemény eredeti kézírata pihent. „Azok a a befőttek ott a szekrényen még Bandimnak készültek — mutatta a fájdalmas emlékek közt kutató édesanya —, azóta nem nyultunk hozzá...” A verskéziratok tetején — véletlenül? — éppen „Az anyám és én” című gyönyörű költemény első sorai voltak:

*Sötét haja szikrákat szórt,
Dió szeme lángban égett,
Csupóje ringott, a búszke,
Kreol arca vakított.*

*Szeme, vágya, eper ajka,
Szíve, csókja mindig könnyes.
Ilyen volt a legszebb asszony,
Az én fiatal anyám...*

Anya és fia azóta már együtt nyugosznak a világváros temetőjében és a két egymás melletti sír legtalálható felirata a legészintébb anyazeretettől fűtött gyönyörű Ady vers címe lehetne: *Az anyám és én.*

Ady Endre édesanyja kis vagyonának jelentékeny részét végrendelettel a zilahi Wesselényi kollégiumra hagyta, ahol külön szobát rendeztek be a költő volt dolgozószobájának bútorzatával, amelyet így más városban, más szobában láttam viszont, de az új tulajdonos, az iskola is ugyanolyan kegyelettel és féltő szeretettel őrzte, mint a költő édesanyja őrizte. A kollégium birtokába kerültek az eredeti fényképek, családi levelek, Ady kézírásai, diákbalí rendezői szalagja 1895-ből, egy kalotaszegi mellény, amit akkor viselt, ha látogatába ment, iskolai bizonyítványok, eredeti keresztlevél kivonata s még sok-sok más drága és értékes relikvia. Ott van a híres levél eredetije is, amelyet 21 éves korában — 1898 november 24-én — a „Debreceni Reggeli Újság” papírosán írt s amelyben jövendő sorsát jósolja meg. Ady-kötetek, az édesanya díszkötéses példányai. A „Vér és arany” kötetén ez az ajánlás olvasható: „Édes anyámnak, az egyetlen asszonynak, az egyetlen embernek, aki értem legtöbbet szenvedett, s aki bennem mindig bízott, aki engem mindig szeretett, aki nekem mindig megbocsátott. Erminsztent, 1908 febr. Ady Endre.” Egy másik könyv címlapján, a „A Halottak Élén” ez áll: „1918. dec. 31. Boldog új évet kíván szeretettel a beteg Ady Endre”.

Az út hosszú és fáradtságos volt az Értől az Óceánig, Ady rövid, de hányatott és kínos élete sok emléket hagyott az utókor számára, annak az utókorunk a számára, amely húsz évig vitatta: jó magyar, vallásos, vagy nemzetközi vo't-e Ady? Lassan, lassan megcsendesültek a harcok, amelyek személye körül dultak és Ady bevonult az irodalomtörténet hívős csarnokába, értékét soha el nem vesztő könyv lett belőle...

Meg akarta ölni a feleségét — másfél évi fogházra ítélték

Kutifa Károly lugosi hentes az elmúlt év őszén elhagyta a felesége és az egyik temesvári szállodában vállalt állást. Amikor férje erről értesült, október másodikán Temesvárra jött és felkereste feleségét, akit arra kért, hogy térjen vissza hozzá. Az asszony elutasította a kérelmet, mire Kutifa féltékenységekben kést rántott és hat helyen megsebesítette a feleségét. Az asszonyt kórházba szállították, míg a henteset őrizetbe vették és gyilkosság kísérlete miatt vád alá helyezték. A temesvári büntető tábla tárgyalásán a vádlott azzal védekezett, hogy felesége ok nélkül hagyta el és emiatt felindulásában sebesítette meg. A féltékenységi dráma ügyében a büntető tábla tegnap reggel hirdette ki ítéletét és Kutifa Károlyt másfél évi fogházra ítélté.

Scheibling József nyugalmazott sándorházi plébános halála

A temesvári katolikus egyházmegyének gyásza van. Scheibling József nyugalmazott sándorházi plébános, tiszteletbeli esperes, hatvan éves korában Freidorf községben meghalt. Ideális, jólelkű pap volt, aki mindig szeretettel vette körül híveit. Scheibling József 1879. évben született Freidorfban, 1902-ben szentelték pappá, majd káplán volt Zsombolyán, Battonyán, Nagyszentmiklóson és Temesváron a Józsefvárosban, 1907-től 1911-ig Aradon hitoktatóként működött, 1911-ben pedig Ubessenyő községben plébános lett, ahonnan 1915-ben Daruvárra neveztek ki. 1922-től 1931-ig Sándorháza volt plébános és ekkor nyugalomba vonult. Eleinte az iskolanővérek gyárvárosi Mária otthonába töltötte a nyugalom éveit, majd négy év előtt szülőfalujába, Freidorfra költözött és ott élt teljes visszavonultságban. Temetése ma, vasárnap délután négy órakor megy végbe Freidorfban és a gyászszertartást Wegling János kanonok végzi.

Pacha Ágoston megyéspüspök pástorlevele XI. Pius pápa elhalálójáról

A püspök rendelkezései az egyházmegye papságához

Pacha Ágoston megyéspüspök XI. Pius pápa elhalálójáról alkalmas körlevelet intézett az egyházmegye papságához, amelyel közölte a gyászhirot. A latinnyelvű pástorlevél többek között a következőket tartalmazza: — Legmélyebben megrendülve és lelkiünkben megilletődve állunk lélekben Szentséges Atyánk, XI. Pius ravatalánál. Ime, aki Isten rendelkezéséből három lusztrumon át, sőt tovább kormányozta, az Egyházat, megszűnt élni és minket árvákként hátrahagyva, bevonult az örökkévalóságba, hogy elvegye jutalmát attól, akinek mindig élt, mint hűséges szolga teljesítette parancsait.

Krisztus békéje Krisztus országában — ezekkel a szavakkal lépett első körlevelében Szent Péter trónjára.

Alig némultak el a legszörnyűbb háború ütegei, amikor az új főpap felövezte magát éppen olyan nagyszerű, mint nemes feladatának teljesítésére, hogy lecsillapítsa a háborgó hullámokat, miket a népek küzdelme támasztott, eloltsa az üszköt és eltakarítsa a romokat, de egyben gyógyítsa is a sebeket és újra felemelje az olyan mélyre zuhanó emberi nemet.

— A Szent-évben, 1925-ben, mindnyájunk szemét Jézus Krisztusra irányítja. Mily gyönyörűen fohászkodik az egyház Krisztus király ünnepén: „Mindenható örök Isten, engedd, hogy valamennyi nemzeteslád, akiket a bűn sebe elválaszt, az Ő kegyes és szelíd uralma alatt egyesüljön!” Ugyanezen esztendőben

egyházmegyénkben szánylevően zárandokoltunk az Örök Városba

és amikor a Szent Atya az egyházmegyei zárandoklatot jószágon fogadta, beszédet intézett hozzánk, amelyből igazi apostoli bölcsessége és atyai jószága bőségesen árad szívünkbe.

— Legbőlesebb meggyőződés, hogy

a házasság szentsége képezi alapját az egész keresztény társadalomnak, sőt a társadalmi rendnek is,

India kilép a Népszövetségből

Londonból jelentik: Nagy meglepetést keltett az a hír, hogy az új delhi hindu törvényhozó testület 55 szavazattal 45 ellenében olyan értelmű határozatot fogadott el, mely szerint a Népszövetség titkárságának előzetes értesítést küld olyan értelemben, hogy India vissza szándékosan vonulni a Népszövetségtől. A határozati javaslat többek között azt mondja, hogy Anglia palesztinai politikája ellenében áll a népszövetségi alapokmányának a gyarmatok igazgatásáról szóló 22-ik szakaszával és nincs tekintettel a hindu nemzet érdekeire és érzelmeire.

amennyiben a házastársak között való helyes és megszentelt viszony alkotja a családot, amelyben együtt a gyermekek és az ifjúság nyeri nevelését, XI. Pius pápa 1930-ban kibocsátotta ragyogó körlevelét, amely mintegy fenséges világitó torony évtizedek, sőt évszázadok nemzedékeinek mutatja a helyes utat.

— Miként egykori elődje, XIII. Leó pápa lefektette azokat a helyes irányelveket, amelyekben a kézművesek és munkások boldogulását keresniük kell, úgy

XI. Pius pápa is felajánlotta a lelkek emlékeztetését ezt az eszményi tanítást: *Quadragesimo anno* kezdetű körlevelében,

bölcsen hozzáadva mindazt, amire a modern kor és nemrég lezajlott háború megtanított. Az Ac-

tio catolica, amely az ő szívének olyannyira kedves eszménye, az összes világi híveket serkenti, hogy az egyház intézményeiben, amelyek a katolikus élet és a társadalmi rend legjobb érdekeit szolgálják, résztvegyenek.

A püspöki körlevél szövegét a pápa diplomáciai működéséről és végül a papságnak a következő rendelkezéseket adja:

1. Három, egymást követő napon, reggel, délben és este valamennyi harang megkonduljon.

2. A legalkalmasabbnak tartott napon minden plébániatemplomban az istentisztelet szokott órájában énekes gyászmisét tartanak ünnepélyesen feldíszített tumbával és erre az istentiszteletre nemcsak a hívő nép, hanem a községek előkelőbbjei és a helyi hatóságok is illően meghívassanak.

3. A temetés napjáig minden nap, a szentmise végén, a néppel együtt három Miatyánk és Üdvözlégy vegeztessek a Szentséges Atya lelki nyugalmáért.

4. Végül azon a vasárnapon, amely a Szent Atya temetését követi, a kitett szentmise előtt fogadalmi mise legyen, a végén pedig öt Miatyánk és Üdvözlégy mondassék, a néppel együtt. Az új Szent Atya megválasztásáig naponként három Miatyánk és Üdvözlégy mondassék a néppel együtt, a napi szentmise után.

Japán délről intéz támadást Kína ellen

Aggodalom Párisban a japán lépés miatt, amely közvetlenül fenyegeti Indokínát

Többiéből jelentik: Japán politikai körök véleménye szerint Hainan-sziget elfoglalása nagy eseményt jelent a kínai ellenállásra. A Havas távirati ügynökség kihangsúlyozza a sziget megszállásának nagy jelentőségét és megállapítja, hogy ez a megszállás tökéletesen egyezik a Berlin-Róma tengely elgondolásával, mert amíg a tengely a Földközi tengeren igyekszik megvetni a lábát, addig

Japán a francia fennhatóság alatt levő terület közvetlen szomszédságában készül a Kína elleni támadásra.

Párisi politikai körökben azon a véleményen vannak, hogy Kanton elfoglalása után Hainan szigetnek lényegesen csökkent a hadászati jelentősége, legalább is ez a véleménye a kínai hadvezetőségnek. A megszállás tényéből megállapítható, hogy

Japán legújabb feladatának Kína déli részről való megtámadását jelölte ki.

A japánok akkor vetették meg lábukat a szigeten.

amikor a nemzetiek győzedelmesen közelednek a végső győzelem felé. A felkelő nap országa ilyen módon igyekszik támogatni az európai totális államokat.

Hainan szigetének a japánok által történt váratlan megszállását francia politikai körök aggodalommal tárgyalják. Alttal az a vélemény, hogy Minorca szigetének a nemzeti spanyolok által történt megszállása kapcsolatban van Hainan elfoglalásával és

úgy vélekednek, hogy ez az akció ismét a tengelyhatalmak sikerét jelenti.

Hainan szigetének két millió lakosa van és ha a japánok ott katonailag berendezkedhetnek, úgy Indokínát két óra alatt légi harcban majdnem teljesen megsemmisíthetik. Bonnet francia külügyminiszter Hainan megszállása tekintetében

tegnap hosszabb meghosszabbított folytatott Phipps párisi angol nagykövettel.

A Jour úgy tudja, hogy francia részről igen erősen tiltakoznak majd a japán kormánytól a megszállás miatt. A Journal azt írja, hogy a francia részről való tiltakozásnak nincs helye, mert a japánok sohasem vállalták szerződéses kötelezettséget a szigetre vonatkozólag. Az Oeuve azt írja, hogy már régen készüthettek volna Párisban és Londonban is ennek a szigetnek megszállására, miután a szerződések csak annyit kötöttek ki, hogy

Kína nem engedheti át a szigetet egy más hatalomnak.

Viszont tény, hogy Kína a szigetet nem engedte át, hanem azt a japánok egyszerűen elvették.

MECSNIKOV REGÉNYE

1.

A mult század hatvanas éveinek derekán, különös menyegzői ment egy odesszai templom felé. Négy szíles ember hordágyon vitte a tüdőbeteg menyasszonyt, Ludmilla Teodorovná. Az orvosok nem jósoltak hosszú tartamot, vagy nagy boldogságot ennek a házasságnak. Hiszen a menyasszony még a rövid szertartás idejére sem tudott lábraállni. És a vőlegény? A véna, cingár, halvány fiatal gyerek, aki lehor gasztott fejfelé megy a hordágy után? Az emberek kijönnek boltjaikból, ilyenkor talán szomorkodni illene, mint a temetési menetnél, de összenevetnek a különös menyegzői menet látásán és odaszólnak az uccán ódöngő, széleskalapu szakállas véneknek:

- Mit szól az vőlegényhez?
- Eliás tisztára bolond.

2.

Eliás a bolond. Rajta maradt a jelző akkor is, amikor Ludmilla Teodorovna már a földben pihent, a földben, ahol a kukacok és férgek az élőlények. Ezért van talán, hogy Eliás, amikor visszatért naphosszat tartó kóborlásából, férgeket, csigákat, bolondgombákat, ehetetlen füveket hoz haza és azokat sorra rakosgatja, apró cédulákat tűzdel rájuk. Csak éppen a szent könyvekhez nem akar nyulni. Temetőben, erdőn, mezőn kóborol, batyut vesz hátára, mint valami jóralvó őszeres, de sohasem vesz semmit és nem ad el, hanem estére büzös csigákkal, tengeri halakkal rakja meg a batyut. Hát mondja meg akármelyik tanult és könyvekben járatos ember, nem-e bolond, Eliás, ez a fiatal özvegy legény? Ne gunyoljátok embereket, a könyvek szerint nem szabad gunyolni a bolondot, hanem sajnálni kell, vagy ahogy az ősz pap, a szakállából rázta ki a bölcsességet:

- Aki bolond, azt sorsára kell hagyni.

3.

Hát mi volt a bolond Eliás sorsa? Beült öreglegény korában, a charkovi gimnázium hátulsó padjába és ott is csak nevettek a pelyhedző szakállú fiatalembereken. De a tanárok egyre komolyabban veszik. Eliás hat évvel idősebb, mint a többi diák, de hatszor annyit tud, mint bármelyik korabeli. Titkos utakon megszerzi Darwin könyveit és egyszerre úgy érzi, hogy a természet titkának ezer zárja lepattant, a csigák, halak és gombák titkos élete megnyilatkozik. Beszél erről tanárjainak is, de azok figyelmeztetik arra, hogy az akkori Oroszország nagyon közel fekszik a szibériai ólombányákhoz, különösen, ha az ember ujját és igazat akar mondani. Tehát el innen! Vándorbotot vesz, ott hagyja a hazáját, előbb Würzburgba, majd Olaszországba megy és felkeres minden helyet, ahol be lehet tekinteni a mély természet titkaiba. Laboratóriumok, kórházak, vegytani intézetek ezek a helyek és a még mindig fiatal odesszai legény szinte megzavarodik a benyomások sokféleségétől. Vonozta az északi tenger, amely méltóságteljesen csapja a sziklákat és ezeken a szirteken naphosszat ül egymagában, tételődik azon, hogy mivel mutassa meg azt, amit egyelőre maga sem tud. Van-e így célja az életnek? Miért élünk, ha csak a tudás küszöbéhez juthatunk, de annak titkos épületébe bele nem tekinthetünk. Kétségei támadnak, meghasonlik magával, öngyilkos akar lenni, majd úgy érzi, hogy legjobban, ha haza megy és semmit sem tesz, mert tudni nem érdemes. Kórházi betegápoló lesz Odesszában.

4.

Nagy dolgok rejtélyét a véletlenek fedik fel. Tovább bibelődik a tenger hallgatag kíneseivel, az ezer alakú csigákkal és növényekkel. Egy tengeri csillag lárvájára egy, csepp festéket csepegtet és bámulatos jelenség tárul elébe. A parányi tintacsepp ellen, az éhes sejtek hadserege vonul fel és néhány pillanat alatt, felszivja, elpusztítja a tintacseppet. És ez az egyetlen kísérlet, a természet legnagyobb csodáját árulta el. Az ember teste óriási sejt-hadsereget tartalmaz, ha idegen test jut az emberi testbe, ez a hadsereg felvonul az ellenséges támadó ellen és nem nyugszik, amíg azt meg nem semmisíti. Nagy küzdelem ez, amely évezredek óta ezermilliónyi emberi testben megy végbe. A bacillus ellensége, a fagocyt, az emberi testnek azok a falósejtjei, amelyek a baktériumok millióival felveszik a harcot. Ha győznek, akkor élünk tovább, ha a falósejtek alul maradnak, akkor elpusztulnak. Ezt az igazságot tudta meg az egyszerű kísérletből Ilie Mecsnikov, az odesszai magántudós, aki nem volt sem orvos, sem egyetemi tanár, de most, husz évvel ezelőtt, neki nyújtották a világ természetbölcsései közül a Nobel díjat.

Hol van a testbe ez a titkos hadsereg? Hol

vannak az elszánt fagocyták, amely minden mozgósítási parancs nélkül felsorakoznak a támadó ellen, kicsoda isteni gondoskodás az, hogy léteznek bennünk és kicsoda isteni gondoskodás volt az, hogy az odesszai betegápoló rájött létezésükre? Hiszen a nagy igazi hadseregeket elpusztították a baktériumok és Xerxes és Napoleon bukása, a járványokra vezethető vissza és ha lenne ma 10 milliós emberi hadsereg, az sem tudná felvenni a versenyt a baktériumok százezer-milliós hadseregeivel szemben, mert ezek a parányi katonák a legnagyobb hadvezért is tönkre teszik.

Egyszerre eltűnnek a járványok, kolera, pestis, mert az orvosok egy kis fecskendővel a kézben, sztimulálni tudják a fájósejtek elszánt harcát és most már tudjuk, hogy a természet világában, kik azok, akik ellenünk és kik azok, akik mellettünk harcolnak. Ezt pedig Eliás Mecsnikovnak köszönhetjük, aki felfedezte ezt a védő hadsereget és megmutatta azt a módot, amellyel küzdelmüket a magunk érdekében támogatathatjuk. Naponta megújul ezerszer és ezerszer ez a háború, amelynek első védelmi vonala, a száj, ahol a legjobban vegyi oldószerek, a nyál végzi a baktériumok leszerelését. Ha ezen a szűrőn átiutna a baktérium, akkor ott van az emberi test Maginot vonala: a gyomor, amely a savat kiválasztja. A fontos tehát, hogy kellő gyomorsav legyen és kellő mennyiségű falósejt. Akkor egészséges az ember. Mecsnikov nagy kortárs, Pattenkofer reggelizés kolerabacillusokat kent fel kenyereire és mégis egészséges maradt, mert biztos volt benne, hogy a helvès életmóddal a falósejtek olyan hadsereget állíthatja fegyverbe, amely legyőzi a kolerabacillusokat.

6.

Amikor Mecsnikov odesszai magánvában rájött az emberi szervezet legnagyobb titkára, akkor, már hallhatatlanná tette a nevét, az aki viszont az emberi test és lélek egyensúlyának nagy megteremtője volt és munkatársul hívta

A TANÁR FELESÉGE

KÖTELEZHETŐ-E A FELESÉG AZ EGZOTIKUS NÉPEK TANULMÁNYZÁSÁRA?

Newyorkból írják: Különös okok miatt vált el a férjétől egy fiatal asszony, aki csak három hónappal ezelőtt kötött házasságot Richard R. Parker egyetemi tanárral. A huszonegy éves Miss Marybel szerelmi házasságot kötött a filológia és történelem tudósával. A fiatal házasságok Honoluluba mentek nászútra, ahonnan néhány hét múlva mindketten családdottan és elkeseredve tértek vissza Newyorkba.

KÜLÖNÖS NÁSZUT

A fiatal asszony nem is költözött már be új lakásukba, hanem a pályaudvartól egyenesen szülei lakására hajtatott és másnap már ügyvédjével tanácskozott a válóper megindítása kérdésében. Mint elmondotta, nem anyagi okok, vagy érzelmeinek megváltozása készítette a válóper megindítására, hanem az a körülmény, hogy férje és ő egyáltalán nem tudták megérteni egymást. A fiatal házasság válóperre most került a newyorki törvényesség elé, ahol kiderült a házastársak elhidegülésének érdekes oka is.

A fiatalasszony Honoluluban, nászútjuk heteiben, szórakozásra vágyott. Estélyi ruhákat vitt magával, férjét állandóan kérte, hogy vigye el az előkelő mulatóhelyekre: kirándulások akart tenni, férje azonban megtagadta kívánságai teljesítését. A fiatal férj a nászút alatt sem tudott megfelekedni komoly tanári mivoltáról és kijelentette, hogy ő könnyelmű, mondain szórakozásokra nem hajlandó. Ellenben rá akarta venni feleségét, hogy tanuljon egzotikus nyelveket és ismerje meg Honolulu történelmét.

Nászutam valóságos kálváriajárás volt — mondotta a törvényesség előtt sirva a fiatalasszony. — Férjem kis könyvtárat vitt magával s nekem naponta órákon át tartó előadásokat rendezett. Azzal kínzott, hogy tanuljam meg a honolulu bennszülöttek nyelvét, de nem elégedett meg azzal, hogy egy nyelvet tanuljam, hanem tizenkét különböző nyelvjárást kellett tanulmányoznom.

— A ragyogó napsütéses honolulu délelőtti-tökön és a romantikus holdvilágos estéken szalodai szobámban kellett egy asztal előtt görnyednem és nyelvtankönyveket tanulmányoztam,

Ha a gyomor nem jó, nincs élet!

Az emberi szervezet egyik legfontosabb életfunkciója a jó emésztés, tehát nagyon fontos, hogy jól tudjunk enni és jól tudjunk emészteni, mert a természetes táplálékfelvételt semmivel a világon nem tudjuk pótolni. Tehát egészséges jó emésztés, normális bél-, epe-, vese- és májműködés szükséges ahhoz, hogy vérünk normális állapotát, szervezetünk egészséges működését fenntarthatassuk.

A világhírű amerikai GASTRO-D. gyógyszer, melynek kiváló hatását már az egészséges tudományos világ elismerte és tekintélyes orvosok klinikáikon alkalmazták, olyan elemeket tartalmaz, hogy 10—15 éves súlyos gyomor- és bélbetegségeknél, valamint vese-, epe- és májbajoknál kitűnő eredményeket értek el vele. GASTRO-D. kapható gyógyszerárakban és drogeriákban, vagy postán megrendelhető 135 lei utánvét mellett Császár E. gyógyszerárakban, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

meg Ilie Mecsnikovot. Ez Pasteur volt, a francia szellem legragyogóbb kivirágzása, a földkerekség legnagyobb jötevője és Pasteur volt az, aki úgy kívánta, hogy utódja, az általa alapított intézetben egy diploma nélküli orosz legyen: Mecsnikov. Híres orvosok, költők, politikusok ke resték fel és tanításait elvitték a föld minden tájára. Voltaképp orvospoéta volt, aki nem az életet, hanem a Halált akarta megfejteni és legyőzni.

7.

De a halál eddig még mindig győzedelmeskedett. Ott áll a Pasteur intézet kupolacsarnokában a diszes ravatal, amely roskadozik a korszoruktól. A magas katafalkot alig éri el az összetörődött, 96 éves anyóka, aki már két napja sir a koporsó mellett. Kendőbe van bugyolálva, meszíről jött beteg fiához: egy odesszai sikátorból. A mély csendben belép ennek az országnak legnagyobb ura: az Elnök. Nem tud oroszul, egy szót sem szól, de amit minden etikette tilt, amit államfő hercegi asszonyoknak sem tehet meg: lehaol és megcsókolja a törődött kis asszonyt, Mecsnikov anyjának a kezét.

Férjem nagyon szigorú tanár volt, mindennap kikérdezett leckéimből és ha nem tudtam valamit, szigorúan megtrótt mulasztásomért. A nyelvstudiumokon kívül történelmi könyveket is kellett olvasnom és férjem könyvtárába vitt, ahol régi könyveket kellett tanulmányoznom. Azt akarta, hogy megtanuljak mindent, ami ő tud. A nászútról súlyos idegbetegen jöttem haza. Szerettem férjemet és igyekeztem kedvébe járn, megkísértem a lehetlent, hogy kívánsága szerint rendkívül nehéz és történelmi tanulmányokat végezzek, de csakhamar rájöttem, hogy ezeket a megerőltető tanulmányokat nem tudom elvégezni. Férjem arról beszélt, hogy ha visszatérünk Newyorkba, naphosszat könyvtárakban kell majd dolgoznom, hogy bepoitoljam boldog leánykorom „mulasztásait”. Miután erre képtelennek éreztem magam, a nászút befejezése után elhagytam férjemet és megindítottam ellene a válóperet. Házassági kegyetlenség címén kérem a válás kimondását.

A FÉRJ NEM TAGAD

A férj, aki tanulásra akarta kényszeríteni feleségét, nem tagadta a „vádát”, azt állította, hogy felesége tudatlan volt, ezért igyekezett őt tanítani.

— Egy egyetemi tanár feleségének az átlagon feletti műveltséggel kell rendelkeznie — érvelt a férj. — A tudományos világban nekem nagy tekintélyem van, megkövetelhettem tehát feleségemtől, hogy ismerje azokat a tárgyakat, amelyekben én dolgozom. Feleségemet szeretem és tiltakozom a házasság felbontása ellen.

A törvényesség az asszonynak adott igazat: a házasságot felbontotta a férj hibájából, kimondva az indoklásban, hogy senkinek kötelezheti feleségét arra, hogy hajlamait és képességeit meghaladó tanulmányokat folytasson, mert a boldog házasságnak nem kelléke az, hogy az asszony megtanulja férje igen nehéz mesterességét. A férj teljesen félreismerte felesége helyzetét, amikor házasságuk boldogságát attól tette függővé, hogy a fiatalasszony megtanulja-e az egzotikus népek nyelvjárást és történelmét.

Bethlen György

Bethlen György dr. hosszabb külföldi utra ment. Tudjuk, hogy az ilyen bejelentés közéleti férfiúnál csak azt jelenti, hogy egyelőre nem kíván a köz dolgaival foglalkozni. A „hosszabb külföldi ut” tehát egy fejezetet zár le Bethlen György dr. életéből. De még többet: ez a mondat azonnali korrektívumra szorul, mert a távozás az erdélyi, magyar élet egy fejezetét zárja le, azt a tizenegy éves periódust, amelyben minden erdélyi magyar ember vezérének és vezetőjének tudta Bethlen Györgyöt.

Tizenegy év előtt az erdélyi, magyar főnemesi osztály hagyományát követve, Bethlen György a magyar élet olyan tevékenykedési körét vállalta, amely nehezebb és hálátlanabb volt minden eddigi kötelességvállalásnál. Új életformához, a valóság meglátásához kellett nevelni a magyar népet és ezen a belső feladaton kívül, kifelé: az államhatalom felé bizalmat kellett nyerni, azzal a népcsoporttal szemben, amelynek jószándékait akkor, Bucurestiben, kétségekkel fogadták. Konszolidálni kellett belül a magyarság erkölcsi és gazdasági erejét és rokonzenven kellett teremteni a többségi nép felé. Egymagában az erők integrálása sem volt könnyű feladat. Rosszabb életsorba jutott nép, hajlamos a vezérek kikezdésére. Tizenegy év előtt, is az volt a helyzet, hogy a külső pozíció megszilárdításánál is nagyobb feladat volt a magyar széthúzás, vezérekései szándék, a politikai nézetelágazás leszerelése. Bethlen György volt az Erdélyben, aki tehetséggel, rátermettséggel, szívvel és jóakarattal elejét tudta venni a magyarságon belüli rétegződésnek és olyan egységet teremtett, amelynek falai mögé vallási, társadalmi és világszemléleti hasadási termékek be nem kerülhettek. Minél tovább állott Bethlen György az erdélyi magyarság élén, annál életerősebb egészé vált a magyar egység és annak létezése többé nem volt vita tárgyává tehető. Uri érintkezési forma, emelkedett szellemiség jellemezte Bethlen György dr. egvénységét és ezzel magyarázható az, hogy személyes híveinek száma, egyre emelkedett. Nemcsak közvetlen törzskart, az aktív és az erdélyi magyar fajtság díszelt képező munkatársakat tudott szervezni, hanem a vidéki tisztelettel rendelkező emberbástyák keletkeztek, akik a provinciális magyar érdekeket a vezér türelmes és igazságra-törő szellemében vezették.

Nehéz évek multak el, amikor sokszor döntő volt egy óra alatt elhatározást érlelő lépés is. A mindenkor adottsághoz alkalmazkodva, az erdélyi magyar közélet állhatatos magatartásának kellett formát adni. A jogokért való harcban taktikai kérdések merültek fel, mint az utválasztás problémái, de az erdélyi magyar nép-egység nemcsak demográfiai, hanem jellembeli tömböt képezett, amelynek megalkotása és megőrzése Bethlen György dr. érdeme.

A magyar élet vezetője most külön utat vesz, amelyen talán több a nyugalom és kevesebb az egyéni áldozatosság, amellyel Bethlen több, mint egy évtizeden át nem takarékoskodott. Tudjuk, hogy nem kényelemszerető, nem a vállalt feladattól való meghasonulás vitte a külön utra. Senkinek sem hibája az, hogy Bethlen György értékes személye kiesik a magyar munkaláncból. Olyan idők jöttek, amelyeknek politikamentessége az eddigi — ha mindjárt a multban véten — politikai vezetők helyett új személyeket kívánt az élre. Az erdélyi magyarság szellemi tartalékaiból telik az, hogy más jelesek jöjjenek, az új vezérek a gondolkodásban és a helyzet megértésében szintetizált magyarság élére kerülnek és nem tudunk bucsuzni anélkül, hogy ne mutassunk reá, arra, amit Bethlen György dr. tett és cselekedett. Van-e még mód és alkalom az életben a hála kifejezésére? Nem tudjuk. Bizunk Bethlen György élet-akaratában, tettikvánságában, fajszeretében és hisszük, hogy ismét ott lesz, ahol dolgozni kell. De a fordulónál az utak szétválni látszanak és a két vándor: a magyar vezér és a magyar nép számadást végezve megszorítja egymás kezét. Nem vagyunk gazdag népkisebbség, értortalé-kaikra gondosan ügyelve tudjuk a kisebbségi sorsban helyünket megállani és nem tékozlunk sem dicséretekben, sem hálában. De akinek jár, annak ünnepi csendben lerójuk a köszönetet. Nem félünk a tartós elválástól, nem félünk a hosszú távozástól, mert minden egész ember követi azt, amit hivatásnak érez, de ha dr. Bethlen György „utazása” mögött valami csalódási zámat lenne, úgy eloszlajta azt az a szeretet, amellyel a jövő útján, az erdélyi magyarság kíséri és amellyel várja, hogy a még előttünk levő feladatok teljesítésében részt vegyen és a ma élő nemzedék munkájának részese legyen.

XI. Pius pápa a keresztény államért

Irta: MIHELICS VID, a Katolikus Szemle szerkesztője

„Az alábbi sorokat az uradi „Vasárnap” kultúrsemle most megjelent számában közli:

Schiller, a német költőfejedelmek egyideig a történelem egyetemi tanára volt, ebben a minőségében azonban különösebb hírnevet nem szerzett. Talán legnagyobb tévedését akkor követte el, amikor leírta ezeket a sorokat:

„Róma is minden fényében csak a mult roszakatag maradványa.”

Eppen a jelenkor mutatja, hogy Róma hatalma nemhogy csorbult volna az ellenséges áradatok kavargásán, hanem ellenkezően: folytonos emelkedésben van. A háboru utáni Európa kőszában a Vatikán — amint azt nem egy államférfiu megalapította — az egész világ legszilárdabb hitbéli, szellemi és erkölcsi trónusának bizonyult. A Szent-széknél ez a vezető szerepe semmiben sem jut kifejezésre meggyőzőbben, mint abban a tizenegy államszerződésben, amelyet XI. Pius pápa kötött. XI. Piusra hárult az a nagy feladat, hogy a modern társadalom- és állambölcséleti irányokkal szemben nemcsak megőrizze, hanem diadalra is juttassa a katolikus Credo jogait. Consalvi óta az egyháztörténelem nem mutat fel annyi konkordátumot, mint XI. Pius pápasága.

RENDEZŐDÖTT AZ EGYHÁZ ÉS AZ ÁLLAM VISZONYA

Az első konkordátumot XI. Pius Lettországgal kötötte 1922-ben. Utána következtek 1924-ben a bajor, 1925-ben a lengyel konkordátum, majd 1926-ban a francia szerződés, amely a keleti katolikusok protokollatására vonatkozik. Litvániával 1927-ben jött létre a konkordátum, Csehszlovákiával 1928-ban és 1935-ben „Modus vivendi”, ugyancsak 1928-ban szerződött a Szenték Portugáliával az indiai egyházkormányzat tárgyában, 1929-ben három konkordátumot kötött a pápa és pedig Olaszországgal, Oroszországgal és Romániával. Ezek után került

sor 1932-ben Badennel, 1933-ban a német birodalommal, 1934-ben Ausztriával és 1935-ben Jugoszláviával konkordátum kötésre.

Egyházzójogilag és történelmi szempontból a legjelentősebb XI. Pius alkotásai között az olasz konkordátum, de nagy figyelmet érdemel a lengyel és a litván is. Fontosak a német birodalommal megkötött szerződések, mert legalább elvben a jövő számára irányt mutató módon szabályozzák az ifjúság vallásos nevelését. Valamennyi konkordátumot megkülönbözteti az előző pápák által kötött szerződésekétől az a tény, hogy a Szenték céltudatosan igyekezett érvényre juttatni bennük a kánonjog kódexének szellemét. Ennek az egyöntetűséget biztosító vonásnak köszönhető, hogy a modern világban lassanként egységes nemzetközi jogfelfogás alakult ki az Egyház és az állam viszonyáról, az Egyház jogi személyiségéről és az egyházi intézmények helyzetéről. Így, amíg a háboru előtti Európában a két főhatalom, az állam és az Egyház szétválasztásának eszméje uralkodott, a háboru utáni Európában a két főhatalom harmonikus együttműködésének és kölcsönös támogatásának tétele érvényesült.

A legelső, aminek elérésére a Szenték törekedett, az Egyház jogi személyiségének elismertése az államban. Ha a nagy pápa az olasz konkordátum kivételével nem is tudott kiküzdeni a hitvallások sorában a katolikus Egyház számára kiváltságos helyzetet, az Egyház jogi személyiségének elismerését s a katolikus vallás zavartalan gyakorlásának szabadságát mindegyik szerződésben keresztül tudta vinni. Valamennyi konkordátum sulyt fektetett XI. Pius a megység és tábori püspökök kinevezésének szabályozására. Sikertült megszüntetnie az egész világon, a püspökök kinevezésére vonatkozó idegen kiváltságokat s a kinevezést a pápa kizárólagos jogaként fogadhatta el, XI. Pius konkordátumaiban az államhatalom csak az ugynevezett politikai záradékot kapta, vagyis korlátozott érvényű óvást emelhet főpapok kinevezése ellen.

A hitvallásos iskolák védelmében

A társadalmi életre azonban kétségkívül XI. Pius konkordátumainak azok a rendelkezései gyakorolják a legérezhetőbb hatást, amelyek a felekezeti iskolákra, a házasságkötésre, a Katolikus Akcióra, a katolikus sajtó szabadságára és az egyházi személyek közéleti szereplésére vonatkoznak. Meltán emelik ki az egyházzójogászok, hogy XI. Pius valamennyi konkordátumában az ifjúságnak keresztény szellemben való nevelése áll előtérben. A kánonjogi kódex értelmében valamennyi konkordátum biztosítja az egyházi főfelügyeletet az állami iskolákban folyó vallásoktatás fölött és a hittant az összes alsó és középfokú iskolákban rendes tárgynak nyilvánítják. A felekezeti iskolák egyértékűek az államiakkal. A szülők elhatározásától függ, hogy milyen iskolába iratják be gyermekeiket. Konkordátum intézkedik a milánói katolikus egyetem diplomáinak államérvenységéről s ugyanazt a jogot juttatta az osztrák konkordátum a Salzburgban tervezett katolikus egyetem számára is. Mintaszerűen rendezte a nevelés kérdését XI. Pius a német birodalommal kötött konkordátumban is. Annál nagyobb szomorúsággal kellett tehát tapasztalni, hogy az alárendelt német hatóságok semmibe veszik ezt a nemzetközi szerződést, sőt újabban a szerződések (bajor, osztrák) érvényét is kétségbe vonták. A pápa különben tisztában volt azzal, hogy nem mindegyik konkordátumban tudta elérni e téren az ideált, de a háboru előtti állapotokhoz képest mégis megbecsülhetetlen haladásra szertelt lehetőséget.

Több konkordátum foglalkozik a házasságkötés kérdésével, nevezetesen a litván, az olasz és a délszláv. Mindegyik elismeri az egyházzójog szerint megkötött házasságnak polgári jogérvényességét.

A Katolikus Akció, amelynek fogalmi meghatározása és szervezkedési elindítása is XI. Pius érdemei közé tartozik, természetesen az ő konkordátumaiban jelenik meg először. A konkordátumok általában biztosítják a Katolikus Akció számára szükséges működési szabadságot, ami a tőle függő szervezetekre és intézményekre is vonatkozik. A német birodalmi konkordátum nem említi kifejezetten a Katolikus Akció, de — legalább betű szerint — szabadságban részesíti a katolikus vallási, kulturális és jótékonyági műveket, mint az olasz konkordátum is. Az osztrák konkordátum egyedül állt

azzal a rendelkezéssel, hogy kifejezetten garantálta a sajtó szabadságát „a katolikus tanítás védelmében”.

A NEMZETI KISEBBSÉGEK VÉDELME

Az olasz, a német és a délszláv konkordátum, tehát mondhatni XI. Pius három utolsó konkordátuma, kizárja a lelkeskedő papságot az aktív politikai életből. Nem élveznek passzív választójogot és nem tartozhatnak egy politikai párthoz sem. A német konkordátumban a pápa mindenestre kikötötte, hogy a birodalom hasonló korlátozást léptessen életbe a nem katolikus papsággal szemben is. A jugoszláv konkordátum szerint a korlátozás nem vonatkozik azokra a papokra, akik nem végeznek aktív lelképásztori tevékenységet.

A pápa nagyszabású intézkedéseként ki kell emelnünk konkordátumaiból a nemzeti kisebbségek orsz. jogának biztosítását, hogy anyanyelvükön részesüljenek hitoktatásban és lelki gondozásban. Nagyjelentőségű lépése ez a pápának s nincs mit csodálni azon, hogy eddig még nem sikerült mindenütt teljesen valóra váltani elgondolásait. Annyit mindensetre megtett, hogy legalább elvben ezeket a kisebbségi jogokat leszögezte s ezzel szentesítette a nemzetközi jog ilyenirányú kívánalmait.

A világhatalom számára érthető okokból a legnagyobb jelentőséggel az 1929. évi olasz konkordátum bír. Ebben van ugyanis lefektetve a Vatikánváros szuverenitása, a papság nemzetközi jellege és a Szentatya urakodói hatalma, ami mind nemcsak Olaszországnak, hanem az egész földkerekségnek szól.

XI. Pius pápa tizenegy konkordátumával a tiara legfőbb történelmi hordozói közé került. Alkotásai nemcsak egy eseményekben gazdag korszak tükörképe, hanem talán évszázadokra kicsendülő felhívások az emberiség életének újjáformálására a kereszténység örök és elvülhetetlen elvei alapján.

BUTOR modelleinket a szezon végétével nagyon olcsón árúljuk:

INTERIOR

Mobile moderne III. Bu'ev. Carol I. I. em. Tel. 21-54

Házassági Tanácsadó akarja a sok boldogtalan házasságot megszüntetni

Érdekes intézmény létesült a magyar fővárosban

Budapestről jelentik: Néhány héttel ezelőtt nyílt meg a Családvédelmi Szövetség Üllői-ut 2. szám alatti helyiségében, ünnepélyes keretek közt — az Első Magyar Házassági Tanácsadó. Célját, szellemét a megnyitógünnepély szónokai fejtették ki. Hogy azonban ez a szellem megvalósítható-e és ezek a nemes célok elérhetőek legyenek, az nem csupán az alapítók és vezetők tudásán, áldozatkészségén és szakértelmén múlik. Nemcsak azokon, akik a tanácsokat adják, hanem azokon is, akiknek kapniuk kell a tanácsokat... Hiszen annyira rászorulnak!

A Házassági Tanácsadó kapuján nagy tábla jelzi az időbeosztást. Mikor van orvosi, jogi, eugenikai, szexuális és lelki ügyekben tanácsadás.

Az ember elképzeli, hányan állhatnak meg zavartan ez előtt a tábla előtt, nem tudván, hová is tartozik az ő ügyük. Az is lehet, hogy minden osztályon végig kell majd menni, előzetes vizsgálat végett, mint a festi klinikán.

ŐSZINTEN FELTARNI AZ ESETET?

De már az előszobában leegyszerűsödik a dolog. Kedves dáma fogad (egyik pártfogónő), érdeklődik, milyen probléma hozott ide.

— Bizonyára menyasszony! — mosolyog bátorítón. — Ilyenkor mindenkinek vannak megoldásra váró kérdései, ugy-e?

— Igen! — füllettem, lelkiismereti furdalással. Mert igazán nem illik rászédni ezt a nagyon komoly és megértő hölgyet.

— Most épp lelki tanácsadás van! — értesülök. Lerokosabb, ha őszintén feltárom esetemet a tanácsadónőnek, aki aztán esetleg tovább utasít. Az orvoshoz, a jogi tanácsadóhoz, vagy más szakosztályhoz. Egyelőre mindenesetre várni kell, vannak várakozók rajtam kívül is. Négy nő, egy férfi.

A nő mind a négy a negyvenen innen van. Abban a városi szegényrasszony öltözetben, aminek már

majdnem olyan kijegesedett formái vannak, — mintha népviselet volna.

Sulyos ok hozhatta őket ide, gyárból hazamevet, vacsorafőzés előtt. A férfi látszik a 'egjobbmodunak. Okos arcú, fáradt ember, a negyvenes évek elején.

Zavartan nézeget körül. Talán szégyelli is kicsit, hogy lelki tanácsért jött.

Mégis itt van!
Lassan cserélődünk.
Tíz-tizenöt percig van bent egy-egy „páciens” a fehér ajtó mögött.

Én következem!
Hőfehér csempés terem. Nagy táblák a falon — óriási családja, melynek egyik oldalán a beteg ág, másikon az egészséges utódok száma és élet-pályája van feltüntetve. Az egyik oldalon: alkoholisták, prostituált, börtöntöltelék szerepel — a másikon orvos, tudós, stb.

A szembenlevő falon a leggyakoribb öröklődő betegségek nevei sorakoznak, másik táblán a leg-sűrűbben előforduló lelki-problémák.

Milyen furcsa hivatalos táblán olvasni ezt a szót:

„Meg nem értett asszony!”
Nyugodtan hagy körülnézni a pártfogónő „mél-tóságos asszony”.

De milyen kedves, igaz asszonyi méltóság van a mosolyában! Keresve se találhattak volna illuzió-keltőbb jelenséget nála! Még az a hőfehér csik is a hajában a fiatal arca fölött is, mintha azt mondaná:

— Nekem elmesélhetsz mindent. Én is tudom, mi a szenvedés.

— Nos, mi a baj? — kérdi végre.
Dadogni kezdek. Istenem, milyen jó volna most igazán tanácsot kérni... De már késő. A métó-ságos asszony elneveti magát:

A méltóságos asszony beszél

— Drága, ne fáradjon! Ismerem én magát mindenféle női gyűlésekről... Szivesen mondom el mindent, amit a saját tudni akar. Hiszen főcélunk, hogy minél többen tudjanak rólunk... Persze, idáig még statisztikát nem állíthattunk fel. Hiszen pár hete kezdtük a munkát. Végtelen örömmel és ambícióval készültem erre a feadatra. Áttanulmányoztam, lehetőség szerint, az idevonatkozó külföldi irodalmat. Az amerikai, drezdai tanácsadóról szóló beszámolókat, meg az olasz intézetekét. Persze, nálunk nem lehet másolni. Itt mindenki csak egyéni kezdeményezése szerint fog idejönni — ha akar. De máris úgy érzem, nem hiába vagyok itt. A munkásszónynak már az is jótétemény, ha van, aki türelmesen végighalgatja. Őt, aki otthon mindig csak másokéért van. És a lányokat is — akiket ugyszólván nincs, aki vezessen. Mert az édesanyjuktól akkor is szinte végtelen távolság választja el őket — ha együtt is laknak. Hát még ha vidékről jött fel dolgozni a lány és egyedül bolyong a városban?

Hogy milyen „eseteim” voltak idáig? Csak olyan eseteket fogok elmondani, amelyek több példányban fordultak elő:

1. A leány, aki esküvője előtt áll. De nem valotta be igazi korát, mert vőlegényénél idősebb. Csinos, jól néz ki; de az iratokból minden kiderül. Mit tegyen? Hagyja, hogy anyakönyvvezető előtt derüljön ki a dolog — mikor már nem fog visszalepni a férfi? Vagy valjón be mégis előre mindent?

Nehéz kérdés. Csak azt felelhettem, amit magam tennék: elmondani. Azonnal! Nem bízni a véletlenre... Nem kitenni magát egy életreszóló szemrehányásnak. Inkább engedni ma a férfit, ha az egy számtól megijed, mint kinlódni talán hosszú éveken át.

2. Az anyós ott lakik. A férj anyja. Ő, sohasem az asszony anyjával van baj: az tiszteli a végét és félti a lánya nyugodt életét. De a férj anyja betolakodótnak tartja menyét, többnyire. Ugy látja, jogtalanul kihasználja a fiát. Kritizál, heccel... Itt én mindig azt tanácsolom: mindent megtenni a különköltségre. Inkább bárhonnán elösteremteni egy kis pénzt, segíteni, hogy az anyós valamelyik lányához költözzön, ahol „asszony anyjává”, tehát szelidebb, kezebb lesz! Vagy, ha ez nem megy, legalább a munkakört szigorúan különválasztani. Ott, ahol

az asszony házon kívül pénzt keres és az anyós főz, még az ilyen együttélés is elképzelhető...

3. Ez ma délután fordult elő harmadszor a héten... A férj belebolondult egy leányba. Ott akar hagyni asszonyt, gyerekét... Jaj, de nehéz erre mondani valamit! Dehát kell. És én csak ezt mondhatom: megpróbálni mindent. Szélden, szép szóval. De ha nem megy — nem fenyegetőzni, kiabálni. És az Istenért, nem szidni, vagy éppen bántalmazni a vetélytársat!

AMIT NEM SZABAD

— Volt itt egy asszonyka. Megütötte a lányt, a „másikat”. „Es az az aljas ember — azzal a rongy-

Palesztinában szuverén arab államot követelnek a londoni arab kiküldöttek

Biztosítani akarják a zsidóság kisebbségi jogait

Londonból jelentik: Pénteken este hozták nyilvánosságra Djemal effendi nyilatkozatát, amelyben leszögezi az arabok álláspontját Palesztina kérdésében. Djemal vázolta a zsidó bevándorlás történetét és megállapította, hogy ennek eredménye az arab parasztság nyomorba-juttatása volt. A zsidók a földtulajdon legnagyobb részét birtokukba vették. Az arabok sohasem ismerték el a Balfour nyilatkozatot, vagy a mandátumot kötelezőleg maguk számára.

Az araboknak a nyilatkozata, amelyet az angol-arab palesztinai bizottság értekezletén tettek, mint kiváló igazságtalanságot erőlesen vissza utasítja Balfour nyilatkozatát és a palesztinai béke biztosítására vonatkozó arab követeléseket a következő négy pontban foglalja össze:

1. Ismerjék el az arabok jogát országukban a teljes függetlenségre.
2. Vessenek véget azoknak a kísérletezéseknek, hogy Palesztinában zsidó nemzeti otthont szerezzenek.
3. Szüntessék meg a mandátumot és a Nagybritánia és Irország közötti szerződéshez hasonló szerződést kössenek, hogy így megte-remsék Palesztinában a szuverén arab államot.
4. Nyomban szüntessék meg a zsidók be-

vándorlását és ne adjanak el többé zsidóknak földet.

Az arabok — folytatja a nyilatkozat — ké-szek tárgyalni azokról a feltételekről, amelyek biztosíthatják az angol érdekeket. Hajlandók megadni a szükséges biztosítékokat a zsidó, va-lamint a törvényes kisebbségek jogainak védel-mére.

HOTEL RIO

BUDAPESTEN VII., Kürt-ucca 6 sz.

(Pátia-kávéház mögött.)

1938-ban épült!

Hideg-meleg folyóvíz. Ra-gyogó tisztaság.

Mérsékelt árak!

Kolozsváron, az erdélyi püspökség székhelyén most avatnak először püspököt

XI. Pius pápa váratlanul bekövetkezett halála az egyetemes katolikus egyházat mélyeséges gyászba borította. XI. Pius, aki az utóbbi évszázadok legnagyobb pápája volt, két nappal ezelőtt költözött át az örökéva óságra, mikor is Róma, az Örök Város, pápává koronázásának tizenhetedik s a lateráni szerződés tizedik évfordulójának gyönyörű ünnepére készült, amelyen a gyengélkedő Szentatya is részt akart venni.

Az Anyaszentegyház egyetemes gyászában az erdélyi hívek szívét és lelkét azonban mélyeséges öröm és boldogság tölti el. Erdély fővárosában, kincses Kolozsvárt Szent Mihály főtemplom közel hatóság estendő szentélyében Cassulo András bucsurestii nunciust, Pacha Agoston temesvári és Fiedler István Szatmár-nagyvárad püspök segédletével a mai napon szenteli fel Márton Aront, kolozsvári plébánost és apostoli kormányzót erdélyi püspökké. Nemes büszkeség tölt el minden székelet, hogy az új erdélyi székelet püspököt, az egyszerű csiki földműves fiát, Márton Aront egészen övéjüknek vallhatják. Kolozsvár történetében felejthetetlen emlékként fog élni Márton Aron püspökszentelésének soha nem látott fényes ünnepe, mivel a „kincses város”-ban az erdélyi püspökség első székhelyén most szentelnek először püspököt. Erdélyben a mai a második püspökszentelés. Az első Vorbuchner Adolfé volt Gyulafehérvárott. Ugyanis az erdélyi püspököt, főleg Rómában, Esztergomban s Bécsben, vagy valamely más Erdélyen kívüli városban szentelték.

CSIKSZENTDOMOKOS A MEGÖLT PÜSPÖKÉRT UJ PÜSPÖKÖT ADOTT

Háromszáznegyven éve annak, hogy Csikszentdomokos, Márton Aron, erdélyi püspök szülőfaluja, megrendítő véres cselekedettel, borzalmas tettei irta be nevét Erdély történetébe, midőn a csikszentdomokosi felbujtatót székelet alattomosan és orvul meggyilkolták Báthori András, Erdély bíboros-fejedelmét.

Alig lépett valaki vásárosabb időben Erdély fejedelmi trónjára, mint Báthori András, Báthori Istvánnak, a lengyelek legnagyobb királyának unokaöccse. Amikor az ingatag jellemű Báthori Zsigmond 1599-ben lemondott a fejedelemségről, a rendek beleegyezésével ő fogalta azt el. De már akkor Mihail Vitiazul havsalföldi vajda volt az új Erdélyben. Nagyszeben mellett a schellenbergi csatában (1599. okt. 23.) volt közöttük a döntő ütközet, melyben Báthori András seregét szétverték, míg ő maga mintegy százötven fővel és nemes kíséretében Moldván keresztül Lengyelország felé vette útját. A csiki havasokban, Csikszentdomokos határában, a Pásztorbükki havas aljában, a felbujtatót csikszentdomokosi székelet élükön Ördög Balázssal, Báthori András kis csapatát szétverték s legyilkolták, míg a bíboros-fejedelmét a legszörnyűsebb módon ölték meg 1599. november 4-én. Így fejezte be életét az nagyművészi, kiváló tulajdonságokkal megáldott, vallásos bíboros-fejedelm 33 éves korában, rövid uralkodása hetedik hónapjában.

A gyilkosok az összezuromt s levágtott főt Gyulafehérvárra vitték. Ördög Balázs Mihai vajda asztalára tette. Felesége, Stanca könnyekre fakadt. Mihai vajda csodálkozva kérdezte, hogy miért sír? Mert, ami vele megtörtént — felelte a felesége — az veled s ezzel is (fiára mutatott) megtörténhetik. Mihai vajda felkerestette a fejedelm megcsontított hulláját is. Gyulafehérvárt temettette el fejedelmi pompával, melyen Mihai vajda is könnyezett s égő gyertyával a kezében kísérte el a székesegyház sírboltjába. Felesége balsejtelmes aggodalma hamarosan bekövetkezett, mert Mihai vajdát éppen olyan alattomosan ölték meg.

A csiki székelet is megbűnhődtek szörnyű gonosz tetteikért. VIII. Kelemen pápa szivből gyászolta kedvelt bíbornoka szomorú halálát. A csikszentdomokosiakat egyházi átok s száz évig tartó böjt alá vetette. Miután így az utódok leveleztek az ősbűneit, a szenvedélyek viharra lecsapultával a bíbornok-fejedelm halála s emlékezete a nép vallásos kegyeletébe ment át. Egész mondanakör képződött a gyászos hely körül, ahol a fejedelm életét kioltották. Száz évig a határban csupán kőrö termelt, a gyilkosság évfordulóján vér bugyogott fel a földből. A megöletése helyén felállított kereszt kihajtott s fájához maig is évenként bucsura jár a nép. Mindszentek napján a Pásztorbükki havására, hogy leimádkozza az ősbűneit.

1906-ban emlékkapla épült, melyet a következő évben szenteltek fel. Most már az utódok ta-

jesen leveleztek az ősbűneit, mikor Csikszentdomokos a megölt püspökért új püspököt adott Erdélynek.

AZ UJ SZÉKELY PÜSPÖK SZÉKELY ELŐDEI

Minden székelet az a boldog tudat s nemes büszkeség tölti el, hogy ujra saját vért, fiát látja az ősi erdélyi egyházmegye trónusán. Méltán vetődik fel a kérdés, hogy kik voltak a székelet püspök székelet elődei?

Az újászületett erdélyi egyházmegye első székelet származású püspöke *Illyés András* (1697—1712) Csikszentgyörgyön született. 1701-ben I. Lipót elrendelte, hogy Illyés Andrásnak, a gyulafehérvári püspöki palotát és az alvinci püspöki birtokokat adják vissza. A protestánsok felzudulása olyan nagy volt, hogy a kormányzó tanács (gubernium) kénytelen volt felszólítani a püspököt, hogy a fejedelemség területét hagyja el.

A következő székelet püspök *bárá Mártonffy György* (1716—1722) Csikkarcafalván született. A primás ajánlatára III. Károly, mint esztergomi kanonokot nevezte ki erdélyi püspökké. A bécsi udvar, hogy a katolikus püspök tekintélyét növelje, 1733-ig minden erdélyi püspöknek megadta a bárói címet. *Mártonffy György vette vissza 1718-ban az unitáriusoktól, akiknek tulajdonában volt közel százötven évig, a kolozsvári Szent Mihály templom, ahol a mai püspökszentelés fenséges szertartása folyik le.*

Bárá Antalffy János (1724—28) a harmadik székelet püspök. Csikszentmártonban született. Antalffy kilencedik utóda ismét székelet származású: *Mártonffy György* (1799—1815). Székelyszentmihályon (Udvarhely megye) született. Jezsuita szerzetes, majd az erdélyi római katolikus iskola főigazgatója volt.

Az erdélyi egyházmegyenek a múlt század folyamán is volt két nagy székelet püspöke: *Kovács Miklós* és *Fogarassy Mihály*. Mindketten nagy alapítványokról híresek. *Kovács Miklós* (1828—1852) Csiktusnádon született. A szabadságharcban ösze-

lett püspöki palotáját, melynek első emelete le is égett, kijavította. Minden erejével igyekezett lecsillapítani a politika és a szabadságharcban feldult lelkeket.

Utódáról, *Haynald Lajosról*, a nagyszerű természettudós püspökről, későbbi kaocai érsekről, aki egyike volt a legbőkezebb erdélyi püspököknek, érdemes megemlíteni, hogy *főtörekvése volt a székeletység számára külön püspökséget szervezni, az erdélyi püspökséget pedig érseki rangra emelni.* Törekvése azonban nem sikerült a bécsi udvarral ellentétes politikai magatartása miatt.

Erdély hatodik székelet püspöke *Fogarassy Mihály* (1864—1882). Gyergyószentmiklóson született. Ő alapította 1842. karácsony estjén a budapesti Szent István Társulatot. *Mint erdélyi püspöknek minden gondja az iskolák fejlesztése volt. Ezért százezzer forintot alapítványt tett egy Erdélyben felállítandó katolikus egyetem céljára.*

A BRASSÓI MUNKÁSBÓL UJ ERDÉLYI SZÉKELY PÜSPÖK JELMONDATA: VÁLLALOM A MUNKÁT

Márton Aron, az erdélyi székelet származású püspök sorában a hetedik. 1896 augusztus 28-án született Csikszentdomokoson. Az új püspök szülőföldjének hármas ajándékát hordozza magában: a történeti viharokat átélte csiki katolikus erős lelkét, az őrtáló ősbűne népi öntudatát és gondolkodását, az élethalál harc küzdelméhez szükséges, mindenre kész aszkézisét, odaadását.

Márton Aron püspök élete a sorozatos megpróbáltatások táncra, a mindenben gyökereteresző szivesség hervadhatatlan babékoszoruja. Püspöki címerének jelmondata egyéniségének, egész életének rövid, de annál tartalmasabb kifejezője: *Non recuso laborem* — Vállalom a munkát. Eddigi élete a munka vállalások sorozata. Életének legszörnyűsebb éveiben is férfiasan, székeletesen megálta helyét, vitta életküzdelmét. *A világháború borzalmában, ahol háromszor sebesült meg, hősiessen küzdött. A világeges után, mikor otthon, az ősi udvaron kezét az eke szarvára tette, szántott és kaszált a mindennapi falatért; végül amikor a megpróbáltatások pohara csordultig telt, Brassóban munkásnak állt be, hogy munkát vállaljon.*

Márton Aron erdélyi püspök jelszava: *Vállalom a munkát és nem futok meg a munka s a kötelesség teljesítése elől, nemcsak önmagam számára adott legszigorubb napi parancs, hanem minden igaz és becsületes magyar számára is, éppen most a nemzeti újászületés napjaiban időszerű erdélyi hang, üzenet, kötelesség, — parancs!*

Csernik József

Anglia bekapcsolódik Románia gazdasági életébe

Bucurestiből jelentik: Lord Semphill angol nagyiparos, aki fontos pénzügyi és ipari körök megbízottjaként két hét óta Romániában tartózkodik és ezalatt a román nagyiparosokkal több ízben is tanácskozott, tegnap Öfelsége, II. Carol királlyal volt kihallgatáson. Lord Semphill este Londonba utazott, előbb azonban az Argus munkatársának a következő nyilatkozatot tette:

— Ma fogadott Öfelsége, II. Carol király. Az uralkodó érvelte, tevékenysége és széleskörű szakismerete mely benyomást gyakorolt rám. Abban a szerencsében részesültem, hogy több, mint egy órán át beszélhettem Öfelségével és ez a beszélgetés felölelte az összes pénzügyi, gazdasági, sőt technikai problémákat is, ame-

lyekre vonatkozólag Öfelsége tökéletes szaktudásának adott kifejezést. Ez csak ugy lehetséges, hogy az uralkodó bölcse, érvelés és hozzáértő tanácsosok veszik körül: Románia jövője biztosítva van. Két hét óta tartózkodom az országban és felhasználtam az alkalmat arra, hogy az ország gazdasági viszonyairól a legkimerítőbb tájékozódást megszerezsem. Érintkezésbe léptem a miniszterekkel és a nagyipari és pénzügyi vállalatok vezetőivel. Most térek vissza Londonba és ott részletesen beszámolok az angol pénzügyi köröknek tapasztalataimról, hogy konkrét tervet dolgozhasanak ki és remélem, hogy rövid idő múlva igen szép eredményekkel fogok visszatérhetni.

SCALA

ismét egy nagy slágerfilmet mutat be!

A szezon legjobb kémfilmje!

AVÖRÖS ORCHIDEÁK

Főszerepben az összes nagy sztárok:

OLGA TSCHÉCHOWA
ALBRECHT SCHOENHALS
CAMILLA HORN
ANTON POINTNER
ANGELO FERRARI

Rendezte: Nunzio Malasomma
Zene: Franz Grothe

Vasárnap délelőtt 11 órakor matiné olcsó helyárrakkal (13—18 lei)

A megfizetett angyal

Margarett Sulivánal

HIREK

ELŐFIZETÉSI ARAK

BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félre 400, egész évre 800 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félre 350, egész évre 700 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közintézményeknek és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félre 700, egész évre 1400 lei.

TELEFON

28-10 és este 9 óra után 28-15.

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

Shakespeare

nével találkozzunk újra a sajtó hasábjain. Ezen alkalommal azonban nem a színügyi rovatban szerepelt ez a ragyogó név, hanem az angol alsóház hadügyi bizottságának jelentésében. Egyik vita kapcsán szólt fel Shakespeare tengerészeti államtitkár, a midon kijelentette, hogy Anglia beleegyezik a német hajóhad fejlesztésébe. Így egy névrokonának szereplése révén jut ismét nyilvánosságba a világ legnagyobb drámaírója, akinek műveit bizony meg lehetne ehangyoljuk egy idő óta. Rossz idők járnak napjainkban a könyv, a színház, a szellem magasabb megnyilvánulásaira, nem érdeklődik az emberek a legszebb tragédia sem, ha mindjárt maga Shakespeare is volt az, aki írta. Az élet, az egész emberiség nagy drámája bontakozik most szemünk előtt végső kifejlésbe, mi vagyunk Hamlet, aki most egyik napról a másikra kérdi — mi lesz a sorsunk, — lenni, vagy nem lenni. Valóban van abban valami fátumszerű, hogy az angol hadügyi bizottságban ime élünk bukkan az a különös névrokon, a Hamletet idéző Shakespeare. (F.)

GARANA-WOLFSBERG: Erős havazás, jelentős friss hóval.

Felgyógyult a miniszterelnök. Bucurestiből jelentik: Dr. Miron Cristea pátriárcha-miniszterelnök teljesen felgyógyult. Csütörtök óta nem vesz be gyógyszereket és már lakását is elhagyhatta. Hétfőn résztvesz Dukics jugoszláv nagykövet megbízó levelének bemutatási ünnepségén.

— Pacha püspök Kolozsvárra utazott. Pacha Agoston megyés püspök, Kayser Lajos nagyprépost és Waltner József dr. kanonok, püspöki irodaigazgató szombaton reggel Kolozsvárra utaztak, ahol ma résztvesznek Márton Aron dr. erdélyi katolikus püspök ünnepélyes felszentelésén. Pacha püspök lesz a felszentelést végző egyik püspök, Kayser nagyprépost pedig a székeskáptalan képviselője az ünnepélyes aktuson.

— MIRCEA CANCEICOV ÚJ TISZTSEGE. Bucurestiből jelentik: Királyi kéziratral Mircea Canceicovot neveztek ki az amortizációs pénztár elnökévé. Új igazgatósági tagok: Constantin Bursan, T. Jordan, E. Marian, B. Aleseanu és Babescu Rosier.

— ÚJ KÖVETÜNK VAN TOKIÓBAN. Bucurestiből jelentik: Gh. Parachivescu külügyminisztériumi meghatalmazott miniszter, március 1-től tokiói meghatalmazott miniszterre neveztek ki.

— A LONDONI ROMÁN KÖVET TARGYALASAI. Londonból jelentik: Tilea londoni meghatalmazott miniszter pénteken tanácskozást folytatott Hudson és Butler külügyi államtitkárral.

— Új vezetők a bécsi nemzeti szocialistapárt élén. Bécsből jelentik: Bürckel birodalmi biztos, az Ostmark legfőbb nemzeti szocialista vezetői közül hatot elbocsátott és új embereket nevezett ki helyükre. Ez az intézkedés arra a harcra vezethető vissza, amelyet Bürckel a korrupció ellen folytat.

Február 12
Vasárnap
Szervita Lidia,
Meletic Jordan

1492. február 12-én írta alá Izabella spanyol királynő azt a rendeletét, amely a zsidóknak Spanyolországból való kiűzéséről intézkedik. Befolyásos zsidók, külföldi fejedelmek, sőt maga a pápa is hiába kísérelték meg Izabellát rendeletének visszavonására bírni, minden hasztalan volt. A spanyol zsidóknak vándorútra kellett kelni. A spanyol zsidók Európa sok országában szóródtak szét, spanyol nyelvetük és nevüket azonban máig is megtartották.

1804. február 12-én halt meg Kant Emánuel hírneves német bölcész, akinek a keletporoszországi Königsbergben van a sírja. Kant volt az újkori bölcészlet egyik legismertebb képviselője és tanai ma is irányadóak. Elméletét tanítják a főiskolákon.

Február 13
Hétfő
Katalin, Ella, Martin

1883. február 13-án halt meg Wagner Richard német zeneszerző és költő. Wagner Richard, aki veje volt a magyar Liszt Ferenc zongoraművésznek és zeneszerzőnek, új irányt adott az operai muzsikának. Eleinte fukarkodtak vele szemben az elismeréssel, később azután annál inkább elismerték. Wagner Richard operáinak nemcsak a zenéjét, hanem a szövegét is maga írta. Nevezetesebb operái: Lohengrin, A nürnbergi mesterdalnokok, Rienzi, Walkür, Rajna kincse, Istenek alkonya, Tristan és Isolda.

1935. február 13-án halt meg Bianu Ion román történetíró. A bánási Facsádon született. Tanulmányait Bucurestiben, Milánóban és Párisban végezte. Történelmi műveivel hamarosan feltűnt és a román tudományos akadémia tagjai közé választotta. A bucarestii egyetemen a román irodalmat és történetet tanította. Több régi ködexet fedezett föl és adott ki.

— VÉRES ÖSSZEÜTKÖZÉS BURMA-SZIGETÉN. Londonból jelentik: Mandalayból (Burma-sziget) jelentik, hogy a rendőrség miközben szét akart oszlatni egy 20 ezer főből álló vallásos körmenetet, többször riasztólővéseket adott le. Számosan megsebesültek.

— A GYAKRAN VISSZATÉRŐ FEJFAJÁS, szédülés és szédülőgés nagyon sok esetben megszűnik, ha egyideig naponta reggel éhgyomorral és esetleg este lefekvés előtt is egy-egy fél pohányi természetes „FERENC JÓZSEF” keserűvizet iszunk. Kérdezze meg orvosát.

— ÖT NAPPAI MEGHOSSZABBÍTOTTAK A LAKOK BEJELENTÉSÉNEK HATÁRIDEJÉT. A teresvári rendőrség mellett működő népesedési hivatalból nyert értekezés szerint a lakók és albérlők bejelentésére kitűzött határidőt öt nappal, február 16-ig meghosszabbították. Ezen idő aratt megkeresnek a Bucurestiből jelzett nyomtatványok is és akkor a hivatalos bejelentő íveken is megkezdődhetik a bejelentés.

— A DOBROGEAI NEMETEK KIVÁNDOROLNAK. Bucurestiből jelentik: A Dobrogeában letelepedett németek elhatározták, hogy visszatérnek Németországba, ahol a Szudeta-vidéken telepsznek le.

— Tárgyalják a Garlăteanu—Xeni csempészési ügyet. Bucurestiből jelentik: Az ilfovi törvényszék szombaton kezdte meg a Garlăteanu—Xeni aranycsempészési ügy tárgyalását.

Ötvenhárom férfi és negyvenhat nő követett el öngyilkosságot az elmúlt évben Temes-Torontál megyében

A temesvári ügyészség elkészítette a kimutatást arról, hogy Temesvárott és Temes-Torontál megyében hányan követtek el az elmúlt évben öngyilkosságot. A kimutatás szerint a múlt esztendőben kilencvenkilenc ember és pedig ötvenhárom férfi és negyvenhat nő vetett véget önként az életének.

Temesvárott harminchárom volt az öngyilkosok száma, míg vidéken hatvanhat ember követett el öngyilkosságot. Az öngyilkosoknak nemzetiség szerinti megoszlásában első helyen állnak a németek, mert ezek száma ötvennyolc volt. Ezenkívül tizenkilenc magyar, tizenkét román, három zsidó és hét más nemzetiségű szerepel a szomorú statisztikában. A sort az elmúlt évben Fertig Frida hetvenhét éves temesvári zsidó asszony kezdte meg, aki betegsége miatt felakasztotta magát. Az elmúlt évben az utolsó öngyilkosság december 22-én volt, amikor Reschländer Erzsébet hetvenhat éves német származású temesvári asszony vetett véget életének. Az öregas-

— GINCAR MARKOVICS JUGOSZLAV KÜLÜGYMINISZTER BUCSÚJA BERLINBEN. Berlinből jelentik: Hitler vezér és kancellár ma fogadta Gincar Markovics berlini jugoszláv követet, aki szombaton este Belgrádba utazott, hogy a külügyminiszterséget átvegye. Ugyancsak ma jelent meg a kancellár előtt De Mavaz márkai spanyol nemzeti követ, aki átnyújtotta Franco levelét. Mindkét kihallgatáson jelen volt Ribbentrop külügyminiszter is.

— Születések. Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Featon Eva, Schmidt Anna, Seelig Frigyes Péter, Jäger Sámuel, Ribovics János, Groza Dorrel, Baba József.

— Helyreállt a vasúti összeköttetés Szlovákia és Kárpátalja—Ukrajna között. Budapestről jelentik: A teljes vasúti összeköttetés Szlovákia és Kárpátalja—Ukrajna között helyreállt.

— Elfogott lilomtíró cigány. A temesvári gyermekmenhely igazgatósága néhány nap előtt feljelentést tett az ügyészségen, hogy egy cigány megrontott egy 13 éves és szellemi fejlődésében visszamaradt leánykát. Az ügyészség megbízása alapján a rendőrség megindította a nyomozást és elfogta Gheorghie Dumitru cigányt, aki beismerő vallomást tett. A cigányt átadják az ügyészségnek.

— Vasúti összeköttetés Katalánában. Barcelonából jelentik: Szombaton délelőtt Lastplana vasúti állomáson súlyos vasúti összeköttetés történt. Az eddigi jelentések úgy tudják, hogy 30 ember meghalt és majdnem 100 utas sebesült meg.

A gondos anya tudja, hogy a Diana sóborszeszt betegségek ellen használhatja, bedörzsöléssel elejét veheti a meghülésnek.

— Fegyházbüntetése itélek tíz aranycsempész. Budapestről jelentik: A budapesti törvényszék, mint uzsora-bírószék, szombaton hirdette ki ítéletét a 10 millió pengős arany- és valutabilás perében. A bíróság bűnösnek monotta ki az ország érdekeit veszélyeztető valuta-csempészés büntetése a bűnper tíz vádlottját, Schwarz Lajos Jenőt és társait és fejenként 4—4 évi fegyházra, valamint személynként 6000 pengő pénzbüntetésre ítélte őket. A tizenegyedik vádlottat, Brach Irmát, a bíróság hathónapi elzárásra ítélte.

— Meghalt a jeruzsálemi örmény pátriárcha. Jeruzsálemből jelentik: Thorgom Kushaki, a jeruzsálemi örmény pátriárcha tegnap meghalt.

— AMNESZTIÁT KAPNAK A MULTEVI KATONAI JELENTKEZÉS ELMULASZTÓI. Bucurestiből jelentik: A hadügyminisztérium amnesztia rendeletet készített el, amely szerint kegyelmet kapnak azok, akik 1938-ban kellő időben nem jelentkeztek az E-modellu katonai könyvek láttamozása végett. A kegyelem csak azokra terjed ki, akik ezúton március előtti könyveiket láttamozás végett bemutatják.

— Súlyos sebesülések az otopeni repülőtéren. Bucurestiből jelentik: Az Ordinea közli, hogy az otopeni pilótáiskolában szerencsétlenség történt. Andrei Costin, fiatal pilóta, egy repülőgépen felszállt és magával vitte Intescu nevű barátját, akinek megígérte, hogy el fogja repülni a főváros felett. A gép hatvan méter magasról leszállás közben lezuhant és a két fiatalember súlyos fejsébekkel került a katonai kórházba.

szony szintén betegsége miatt akasztotta fel magát. A legtöbb öngyilkos akasztással távozott az élők sorából, de sokan voltak, akik méreggel, vagy ereik felnyitásával tetek pontot életük után. Olyan is akadt, aki a vízbe, vagy a vonat elé ugrott.

A múlt év legfiatalabb öngyilkosa Boga Rozália tizenöt éves buziási lány volt, akit szülei megdörögáltak és azt annyira a szívére vette, hogy a vonat elé ugrott, amely halálra ronesolta.

A legidősebb öngyilkos pedig Zeig István nyolcvanöt éves csenei gazda volt, aki betegsége miatt felvágta ereit. Az életuntak között általában sok fiatal volt. Az öngyilkosok közül ötvenen még nem töltötték be az ötvenedik életévüket, negyvenkilencen pedig már meghaladták ezt az életkort. A halálnak az életuntak közül júliusban volt a legbősegebb aratása. Ebben a hónapban tizennyolc öngyilkosság történt. A legkevesebb öngyilkosság decemberben volt, amikor csak ketten vették meg életüktől.

Meghalt a párisi hóhér

Megírtuk néhány héttel ezelőtt, hogy Paul Deibler, a hírneves párisi hóhér, aki negyven évi hivatalos működése alatt nem kevesebb, mint négyszáz kivégzést eszközölt, a francia kormánytól nyugdíjaztatását kérte. A hetvenöt éves aggyastán nagyon megunta már véres mesterségét és az öregkor békéjére vágyott. Azonban a kormány Deiblerrel „nélkülözhetetlennek” nyilvánította és kijelentette, hogy továbbra is ragaszkodik működéséhez, mindannak ellenére, hogy Franciaországban hetven év minden hivatalában a legvégső korhatár. A szerencsétlen hóhér csak kénytelen-keletlen nyugodott bele a határozatba, de hiába, a parancs — parancs. A hajóskapitánynak ki kell tartani a kormánytól, illetőleg a hóhérnek a nyaktilónál. A gondviselés azonban most segített Deibleren, a kinek annyira terhes volt már a rettenetes mestersége. A napokban hirtelen szívizéhhűdést kapott a földalatti villamoson és most végre a sírban megszabadult gondjaitól.

(—) **Unitárius egyházközségi közgyűlés.** Az unitárius egyházközség ma, vasárnap délután négy órák az evangélikus templomban istentiszteletet, utána pedig közgyűlést tart.

(—) **Házasítások.** Meghaltak: Papp Emilia 24 éves, Nippel György 54 éves, Muntean Gizella 20 éves munkásnő, Vinkov Mária 72 éves, Csermák Ferenc 77 éves, Lukász József 49 éves, Ziman Ilona 19 éves.

(—) **Szállodai autóbusszjárat.** A Carlton-Savoy szállodák igazgatósága beadványt intézett a városhoz és kérte, hogy a szállodák és a pálvaudvar közti autóbusszjáratát tovább is fenntarthassa. A város az engedélyt megadta azzal, hogy a szállodai vállalat az engedélyért havonta ezerötszáz leit köteles fizetni a városi villamos vasutnak.

— **TOLSZAGOSAN VÉRMES EMBEREKNÉL,** kiváltkén, akiknél az igen nagy nedvűség mindenféle kellemetlen tünete, mint gyors elfáradás, elbágyadás, a teltség érzete, gyakran jelentkezik. Kifűnő hatással szokott járni, ha néhány hétig naponta reggel, éhgyomorra egy pohár természetes „**FERENC JÓZSEF**” keserűvizet isznak. Kérdezze meg orvosát.

(—) **A FRATELIAI MAGYAR DALKÖR KÖZGYŰLÉSE** február 26-án, délután négy órák lesz a harmadik uccában levő Bogner féle vendéglőben. A közgyűlés, amelyre az elnökség ezúton is meghívja barátait és jóakaróit, tisztújító jelleggel bír. Esetleges indítványokat tíz nappal előbb írásban kell betérjeszteni.

Mozi

MŰSOR:

VASÁRNAP ÉS HÉTFŐ

APOLLÓ: Éjjeli riadó (angol film).
ATLANTIC: Tarzan boszúja (angol film) és Fekete arany (angol film).
CAPITOL: Párisi nászút (angol film).
RIVOLI: Az örök titok (német film).
SCALA: Vörös orchideák (német film).

Hófehérke és a hét törpe

A világ a gyűlölet és szeretet küzdelmének harmóniája. A mai élet külső jeleiből azonban inkább arra lehetne következtetni, hogy talán már nincs is szeretet a világon, hanem csak gyűlölet, nincs jószág, csak gonoszság, nincs szépség, csak rútság. Az emberekben mégis nagy-nagy vágyak élnek a szeretet és jószág iránt s ez a vágy a titka annak, miért van világszerte olyan sikere a Hófehérke és a hét törpe filmjének. Walt Disney nagyszerű rajzolótéhetségének művészete ebben a filmben varázsujjakkal életre kelti ezt a szeretetet, amelynek egyszerű meséje és finom humora úgy önti el a jószágot a szívekben, mint tavaszi reggeleken a napfény önti el a még deres éjszaka után a mezőket. Az egyszerűnek és naívnak látszó filmet szerte a világon ezért nézik milliók áhitatosan és gyermekkoruk tisztaságára visszaemlékezve. A filmnek nincsenek élő emberi szereplői, csak varázslatos és végtelenül bájos rajzok, amelyek egy gyermekori mese minden tiszta báját és harnatos derűjét vetítik vissza élénken ebben a viharos világban. A külföldi nagy sikerek után a Hófehérke és a hét törpe filmje Temesvárott a Scala-moziban is folytatni fogja sikeres útját.

(—) **Harmincéves jubileum.** Ehling igazgató, aki harminc éve áll a Bánáti Bankegyesület kötelékében, most ünnepelte szolgálati jubileumát. Faber elnök ez alkalommal meleg szavakkal üdvözölte és hangsúlyozta azokat az érdemeket, amelyeket Ehling igazgató az intézet felvirágoztatása körül szerzett. A jubilans tiszteletére társasvacsorát rendeztek, amelyen több felköszöntő hangzott el.

(—) **Házasságok.** Az anyakönyvi hivatalban szombatban a következő mátkapárok kötöttek házasságot: Schneider László és Komlós Ilona, Keller Emil pék és Orzán Borbála, Grigore Gheorghe és Ganea Sabina, Gaicea Iosif és Calinic Elisabeta, Cocos Francisc vasúti tisztviselő és Fazekas Erzsébet, Tiefenback Frieves és Sonkovic Jolanda, Szlávák József és Meino-vich Erzsébet, Joó Imre és Moldovan Elvira, Frombach Miklós és Lenhárd Mária, Manzarriu Teofil és Vladi Maria, Filip János és Weingardt Margit, Bak Lajos és Ardelean Juliana, Arva Mihály és Molnár Vera, Gyuricza József és Varga Anna, Klein Nándor és Bozs Julianna, Gencsi Mátyás és Kiss Erzsébet, Petcu Dumitru köztisztviselő és Vinda Florea, Achim János és Beszga Agota, Filip Mihály és Ciorogariu Gizella, Polmer Miklós és Alstädter Anna, Serban Ioan és Alexandru Emilia.

(—) **Növendékhangverseny.** A városi zeneiskolai zongora tanfolyamának növendékei csütörtökön, február 16-án este félkóránkor a zeneiskola nagytermében hangversenyt rendeznek.

(—) **Táncokkal egybekötött revü-estéliek Buziáson.** A buziai római katolikus templomi énekkar és a leányegylet, mint a Katolikus Népszövetség tagjai, együttesen táncokkal egybekötött nagyszabású revü-estélieket rendeznek február 18-án és 20-án a buziai Schausz-féle vendéglőben. Az estéliek este nyolc órák kezdődnek. Február 18-án a helyárok a következők: 35 és 25 lei. Február 20-án pedig 30 és 20 lei a beléptidij.

(—) **Jubilái az oravicei színház.** Most van százhusz éve annak, hogy az oravicei színház, a Bánász legregőbb színháza, felépült. A százhusz esztendősi jubileum ünnepei ma, vasárnap kezdődnek. A Színház és Kaszinó-Egyesület délután tíz órák diszközgyűlést tart, este pedig műsoros estélyt rendez. A jubileumi ünnepek során a színházban különböző előadásokat fognak rendezni.

(—) **Házasságok.** Csermák Ferenc tekintélyes temesvári hentesmester rövid szenvedés után hetvennyolc éves korában meghalt. Teme-tése ma, vasárnap délután fél öt órák a római katolikus vallás szertartása szerint a gyár-városi temető kápolnájából megy végbe.

Nagyon sok pénzt takarít meg Önnek a

"SUPER-LUMEN"
IZZÓLÁMPA

mert maximális a fényhatásfoka, minimális a villanyfogyasztása, hosszú az élettartama és olcsó az ára. — Gyári lerakat:

DESIDERIU STEIN

Timişoara, IV. Str. Fröbel No. 46,
Telefon: 26-73.

(—) **Vakok hangversenye.** A vakok intézetének zenekara február 19-én délután öt órák a városi színházban nagy hangversenyt rendez. A hangverseny védnöke Buteanu Nicolae dr. egészségügyi vezérfelügyelő. A műsor előtt Ar-tene Ioan dr., a vakok intézetének vezetője, a vakok problémáiról előadást tart.

(—) **A Glória-dalárda közgyűlése.** A Gló-ria-dalárda ma, vasárnap, délelőtt tíz órák tartja évi rendes közgyűlést a református if-jusági egyesület helyiségében.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJJEI SZOLGÁLATA:

Hétfőn, február 13-án a szolgálati beosztás a következő:

Az I. kerületben a Reg. Ferdinand uton levő Salvador gyógyszerár.

A II. kerületben a Maresal Joffre uton levő Schul gyógyszerár.

A III. kerületben a Carol uton levő Keller gyógyszerár.

Az IV. kerületben a Gen. Dragalina téren levő Csillag gyógyszerár.

Az V. kerületben a Corvin gyógyszerár és Uj-kisodán Panajoth Ernő gyógyszerára állandó éj-szakai szolgálatot tart.

Kedden, február 14-én a szolgálati beosztás a következő:

Az I. kerületben a Libertatii téren levő Jahner K. gyógyszerár.

A II. kerületben a Traian téren levő Kigyó gyógyszerár.

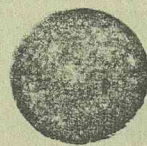
A III. kerületben a Miron Costin uccában levő Merker gyógyszerár.

A IV. kerületben a Gen. Dragalina téren levő Craciun gyógyszerár.

Az V. kerületben a Corvin gyógyszerár és Uj-kisodán Panajoth Ernő gyógyszerára állandó éj-szakai szolgálatot tart.

FOLYTATJUK

olesó

fehéráru árusításunkat

Vászon- és damasztárúk, asztalkendő és garnitúrák, damaszt- és frottirtörülközők, fehérnemű- és paplanselymek, stb. — Ugyanakkor elárúsításra kerül, további árleszállítással, a tűz és füst által kártszenvedett árúk még megmaradtrésze: női gyapjúszövetek, ruhaselymek, férfi-szövetek és ingpouplinok, stb.

DORNHELM JENŐ R. T.

I. BULV. I. G. DUCA 3.

Kenyér és toalett

Nem olyan könnyű igazságot teremteni abban a kérdésben, amelyet e héten tárgyalt a magyar felsőház. A „keresetek halmozásáról” volt szó, de a nehézkes javaslatcím mögött a nőkérdés jelentkezik. A problémák súlyát hatványozottan lehet érezni, amikor azokat törvénnyel akarják megoldani. A törvény általánosít, a tömegekre kötelező szabályt állít fel: ez a rendeltetés. A nő hivatalbani térfoglalását pedig egyéni nézőpontok szerint lehet megoldani. A javaslatot védő miniszter azt mondja: „magasállású férfiak feleségei foglalják el az állásokat”, továbbá, hogy „egyesek nyomorognak, míg mások feleségei toalettre költik el a fizetést”, de végére ezek is egyéni esetek, mert valószínűleg beteg, rokkant férfiak asszonyai is vannak állásokban, vagy olyan asszonyok, akik keresetükből a szegény szülőket tartják el, vagy akik nem féltek attól, hogy az anyaság parancsát teljesítsék és a megcsokasodott család a férfi és az asszony keresetének összegére van utalva.

Lehetne egyéni rendszabályokhoz folyamodni, amelyek rendszerint jobban idomulnak az élethez: el kell bocsátani a nagyfizetési férjek asszonyait és azokat, akik a toalett pénzért járnak hivatalba, de, ha már mindenképpen általános szabályt keresnek, egyszerűen el kell távolítani azokat a nőket, akik nem dolgoznak. Amit a férfiak a nők társadalmi beállítottságában rendszerint kifogásolnak az az, hogy nem vesznek részt a kereső munkában. Nem következik, ha most a nőt azon a poszton támadják meg, ahol dolgozik. Vannak kávéházi, korzón élő, semítévő nők, akik ellen semmilyen törvényjavaslattal nem lehet operálni és nem is kell, mert elvégre csak fogyasztanak (magukat és a javukat) és társadalomgazdasági szempontból rendben van az ügyük, ha társadalomerkölcsi nézőpontból lehet csevegni róluk és azokról a toalettpénzekről, amelyeket elköltenek.

De igazságtalanság volna felhárítani a jobb ruhát, a gondozott haját, a netalán vörösre lakkozott körömöt annak, aki ugyanezekkel a körömmel meg is keresi annak az árát. Ha az erkölcsi felfogás befogadta, sőt tisztelettel körítette a dolgozó asszonyt, akkor nyilván ezzel a társadalomszemléleti állásponttal ellentétben az, ha csak egyetlen kategóriát is vissza akarnak taszítani a dolgozalanságba. A kérdést csak sokkal mélyebben szántó munkával kapcsolatban lehetne megvitatni: a közép európai államokban a megélhetési életstandard kiegyensúlyozására kellene törekedni. Számolni kellene azzal, hogy — kivétel nélkül — minden közép európai államban a munkából élő emberek száma egyre nő. Csökkennek a vagyoni tartalékok és csökken az emberek száma, akik abszolút munka nélkül élhetnek meg. A munka értékelésének és túltelítelésének kérdése így fontosabb kérdés lett, mint valaha, mert az emberek óriási hányadának valutája a fizikai, vagy szellemi termelőképeségben rejlik. És nem az a baj, hogy egy „magasfizetési férfi felesége toalettpénzért dolgozik”, hanem, hogy a férfi munkáját bizonyára túlértékelik. Tehát a kérdéses törvényjavaslat védelmezője a probléma megoldásának terves rugózához nyult, ahhoz, amely a végelintést nem eredményezi, amelynek segítségével a kiegyenlítődes mozgásba nem jön.

Nem lehet a társadalmi életmódok uniformizálásáról beszélni. Nemcsak a kénességek különbözősége és termelési rendszerünk eredménye tagadása veszi az ilyen abszolút egyenlőséget, hanem, mert nem akarja azt maga az élet sem, az a nagy összefoglaló fogalom, amely nap-nap után élénken sodorja a különböző emberi vérmérsékletet, jellemeket és gátló szemvedélyeket és az ember nyugodjon meg az élet paradicsomában! De simítsa el a nagyobb igazságtalanságokat, mert miért is élénk, ha nem az igazságot? Az igazság az: hogy tipizálni kellene az élet megélési alakjait, amennyire erkölcsi erőkből az kitelik. Ne legyenek ugyanazon társadalmi középosztályon belül olyan életforma különbségek, mint amilyenek vannak. De ezt a fizetések, a munkaváltozó hozadékának harmónizálásával kísérleljék meg keresztülvinni és nem tanácsos egy magasabb társadalmi fejlődéspontot megdönteni az életmód egysúlyozása érdekében. Azt ugyanis, hogy az asszony céltudatos munkát kezd, hogy reggel hivatalba siet, hogy tekintélyt ismer, hogy a férfi munkáját sikerrel, vagy anélkül, de vállalja — egy magasabb társadalmi, erkölcsi, fejlődési foknak tartjuk és hisszük, hogy sok nem dolgozó nőnek leghőbb vágya, ha ebben a fejlődési létformában osztozkodhatna.

Toalettpénzre költik a hivatalban szerzett pénzt! — mondta egy pénzügyminiszter, aki

feladatánál fogva ügyel arra, hogy milyen pénz, mire megy el. Ha a nagyfizetési állami tisztviselő feleségének drogéria számlája meghaladja férje egyik alantasának a fizetését — ebbe nem lehet beleszólani. Nem lehet, mert uriember nem nézi, hogy mit csinál másnak a felesége és főleg, hogy milyen pénzből, olyan, amilyen. De az államkasszából előkerült pénz — a finanszírozási álláspont szerint — közvetlen mégse menjen a selyemkereskedőhöz, vagy az illatszerezéshez. Ha mindjárt megdolgoztak is érte! Holott az asszonyok ma egyre kevesebbet esznek és egyre többet költenek a most említett mondain passziókra és a kiadások csökkentése és másoldalt való emelése, ez a pénzügyi szempontból eltérendő budget-politika együtthatása az idezi elő, hogy az asszonyok szebbek lesznek és akár melyik szigorú miniszterhez feltehető a kérdés, hogy vajjon maga az élet is nem lesz-e szebb ettől? Tehát a toalettpénz sem elvetendő pazarlás, különösen, ha tudjuk, hogy abból szép forgalmi és fényűzési adókat lehet lenyerni ugyanannak az államkasszájának a javára, amely a tisztviselő fizetését adja.

Egyéni selejtezés lehet a dolgozó nők, főleg a tisztviselő sorában végezni, de ez csak egy törpe százalékok eredményez. De emiatt a törpe hányad miatt nem szabad megbolygatni azt az erkölcsi alapot, amelyen a dolgozó nő áll. Megértjük, hogy társadalmunk két súlyos kérdése: a kenyérnek és a toalettnak a kérdése kerül egymás mellé, miniszteri beszédben. De lehet-e minden ehez szájba kenyert adni toalettpénzekből? És ebben áll a kérdés elintézésének problémája. Ezért kényes ahhoz törvénnyel hoznunk. De ezt már az első mondatban megmondottuk.

HÖLGYEK: visszatér a nyolcvanéves főköttő A tavaszi divat ujdonságai: az üvegszandál, a fakalap és a — hamiskonty

Párisból írják: A párisi tavaszi divat nagy szenzációja: az üveg cipő, vagy jobban mondva az üvegszandál. A vastag talpu szandálnak tulajdonképpen csak többrétegű belső sarka tisztá üveg, a többi része üvegszerű és üvegnek látszó hajlékony, plasztikus anyagból készül. Maga a sarok nem mindig tömör, gyakran kacskaringósan hajlított üvegrétegekből áll s az egyes hajlások között néha elég nagy hézagok vannak.

Az övszandálokat úgy estélyi ruhához, mint nyári uccai ruhához, sőt fürdőruhához is fogják viselni. Törékeny külsejük ellenére igen erősek és tartósak.

Ami pedig újítás — az 1860-as évek főköttője. A mai nők ezt a főköttőt hamis konttyal viselik. A főköttő csak a fej tetejé és a tarkót fűdi be, az áll alatt szallagsokorral kötik meg. Tizenotto éves lányoknak mindenesetre kitűnően illik; de nem bizonyos, hogy harmincon felüli nőknek is egészen megfelelő lesz-e?

Nagyon divatosak Párisban az ugynevezett „babakalapok”. Ezeket az apró kalapocskákat Párisban nem a homlokra huzva viselik, mint külföldön sok helyütt, hanem a tarkóra huzva.

A „babakalapnál” is érdekesebb viselet a fakalap. Míg a babakalapot többnyire este, a fakalapot napközben viselik. Parkettreszletekhez hasonlítanak ezek a fakalapok, de állítólag könnyebbek a pehelynél és igen kényelmesek.

FEHÉR UDVARI BÁL LONDONBAN

Márciusban lesz az angol udvarnál az arisztokrácia fiatal hölgyeinek a bemutatkozása. Nemcsak a bemutatkozó fiatal arisztokrata hölgyek, az ugynevezett „débütante”-ok, hanem az idősebb hölgyek is, akik elkísérik őket s a diplomaták feleségei is kivétel nélkül fehér ruhában fognak megjelenni.

Eddig általában az volt a szokás, hogy csak a bemutatkozó fiatal lányok viseltek fehér ruhát, a többi hölgy többnyire arany és ezüstlame, biborbárony és élénkzsinű szatén ruhákat hordott. Az idén azonban a divattervezők valami újítást akartak bevezetni és a királyi pár beleegyezésével az összes hölgyeket fehérbe öltöztetik.

Most érkezett Londonba Charles Kahn, az amerikai „zsebkendőkirály”. A harminchat éves fiatal ember óriási vagyont szerzett zsebkendőgyártásból. Evekkel ezélt hozta forgalomba

„influenza-zsebkendőjét”: sterilizált zsebkendőt légmentes csomagolásban. Influenzajárványok idején az ilyen zsebkendőt milliószámra vásárolják az amerikaiak.

SZINES ÓRIÁSZSEBKENDŐK

— A merész színek kora következik úgy a férfi, mint a női zsebkendőkre — mondta a zsebkendőkirály. — Az idén a zsebkendők nagyobbak lesznek, mint valaha, legalább is az Egyesült Államokban. A színek élénkebbé válnak, alkalmazkodnak az élénkebb férfiruhaszínekhez.

Arra a kérdésre, hogy hány zsebkendő kell az embernek magával hordania, Kahn így felelt:

— A férfiaknak négy zsebkendőt kell hordaniuk, egy diszszsebkendőt a kiskabát felső zsebében, egy zsebkendőt használatra ugyan csak a kiskabátban és két zsebkendőt a felöltőben. A nőknek három zsebkendőt van szükségük, egy diszszsebkendőre, egy általános használati zsebkendőre és egy ruzs-zsebkendőre. Más zsebkendő való délelőtre, más a kóktél idejére és más estére.

A zsebkendőkirály különben azt tervezi, hogy meglepő újításokat végez a zsebkendők alakjain. Miért ne hordhatnának például a nők rombusz, vagy háromszög alakú zsebkendőt? — gondolja.

AZ ÚJ FÜRDŐRUHADIVAT: UCCA A TRIKÓN

Hollywoodban, a világ filmfővárosában viszont most került nyilvánosságra 1939. nyarának fürdőruhadívatja. A hollywoodi filmsztárok hosszas tanácskozást arról, hogy milyen ujdonságot találgassanak ki a fürdőruhadívat terén. A tanácskozások eredményeképpen kialakult az új és valóban szenzációsnak mondható fürdőruha divat:

1939 nyarán minden divathölgy tetszése szerinti — uccát fog viselni a strandon. A fürdőruhákon uccák, sőt városnegyedek képei lesznek láthatók. A hollywoodi nők természetesen hollywoodi uccarészleteket fognak viselni magukon, de akadnak filmszínésznők, akik karcsu testükön a newyorki négernegyed, Harlem mását hordozzák majd... Házak, autók, emberek, villanyoszlopok — szóval — „komplett” uccával a testükön fognak a mondain tengeri fürdőkben uszkálni a filmvilág sztárjai és a sztárokat minden bizonnyal utanzó mondain divathölgyek.

5 Lloyd
Középtengeri utazás
1939 február 14-től június 12-ig
Eszaksarki nyári és őszi utazások
LLOYD-EXPRESS utazások
Északamerikába a „Bremen”, „Columbus” és „Európa” német óriás-gőzösökkel. Tanulmányi és társas utazások a
New York-i világiállításra
Változatos programmal utazások egész éven át.
Felvilágosítás és prospektusok:
Norddeutscher Lloyd Bremen
Unione de Voiași Comerț S. A. R.
Agenția Timișoara IV, Strada Ion Brătianu 39 — Telefon: 28-25.

Vig örömet lehel minden...!

A matuzsálemi kor az emberek örök álma. Mert: bárhogy sopánkodunk, bármennyit panaszkodunk is, mégis csak jó élni. Az egyik ember azt mondja:

— Itt, a földön, már megszoktam a bajokat!

A másik:

— Szeretném még megérni ezt, vagy emezt, vagy amazt.

Sokat kutatták, tanulmányozták a rendkívül hosszú életű emberek korát. Emlékezzünk Zoro Agára, aki pár évvel ezelőtt halt meg és aki állítólag száznegyvenöt esztendő volt, vagy még annál is kevesebb. Száznegyvened esztendejében elütötte egy autó, felgyógyult és még vagy öt évet élt utána.

Sokat, igen sokat írtak, körkérdéseket közöltek erről a „körkérdés”-ről. Statisztikák jelentek meg, amelvekben Törökország, Montenegro és főleg Bulgária vetekedett a pálmáért — hol él a legtöbb százéves ember? Bulgáriát főleg Meconsnikov orosz tudós hozta divatba. Ő a bolgárok hosszú életét a savanyútej, a joghurt és kefir élvezetének tulajdonította, amely táplálék eredményesen pusztítja a vastagbél ellenes mikrobaikat.

Bulgáriának valóban nemzeti büszkesége a sok száz éven felüli ember. Viszont, ha ők sem tudják, mi a voltaképpeni oka a hosszú életnek, arra nézve legjellemzőbb ez a közzsájon forgó régi anekdóta:

A cár megkérdezte a bolgár Matuzsálemtól:

— Hány éves vagy?

Százhat.

— Minek tulajdonítod az Úristen e kivételes ajándékát?

— Annak tulajdonítom felség, hogy mindig mértékletesen éttem. Nem ittam, nem dohányoztam. Nem úgy, mint az a részeges — bátyám, aki most is ott fekszik a fészerben, berugva, pipával a szájában...

Anglia is nagyon büszke öreg embereire. A finnországi képes újság hétről-hétre bemutatja az aranylakodalmas párokat. Közben mindenhol török a fejüket az emberek a „bölcsék kövén”, mi az oka egyes emberi életkor kivételesen hosszú tartamának? De eddig még nem tudott erről a kérdéstről senki semmi bizonyosat mondani.

✱

Ennek a titokzatos kérdésnek a megfejtésén tüntömet, amikor egy régi folyóirat került a kezembe. Az irodalmi rovat bősége beszámol e század első esztendejének, az 1901-ik évnek irodalmi terméséről. Köztük egy humoros verses eposzról, melyet tizenkét fejezetre osztott a költője. Hatvaniról szól az ének, a tudós, rejtjelmes, „ördöggel cimboráló” debreceni professzorról, aki annyit foglalkoztatta a múlt század fantáziáját, akiről Arany verset írt és aki a Vígsházban is megjelent ördögi tudós praktikáival, Makai Emil csengő rímeinek keretében. Még arra is emlékszünk, hogy a darabban előforduló régi diákmelodiákat a költőkirály, Jókai Mór dudolta el a fiatal szerzőnek...

Hát erről a tudós professzor Hatvaniról szól a verses regény. Idéz is a kritika egy zengő, szép stírfát belőle. Így szól:

„Hatvani álma.

Zsöllyesáékba dölve, éjszenderült mélyen,

Édes aranyálmok röpdösik körül.

Lombos cser árnyában, szabad hegységelyen,

Virággal tarkított habzó fűbe ül.

Vig örömet hirdöt minden közel-távol,

Üdv fakad az égbolt derült mosolyából!”

A kritika a következőket mondja a „Hatvani-eposz” poétájáról:

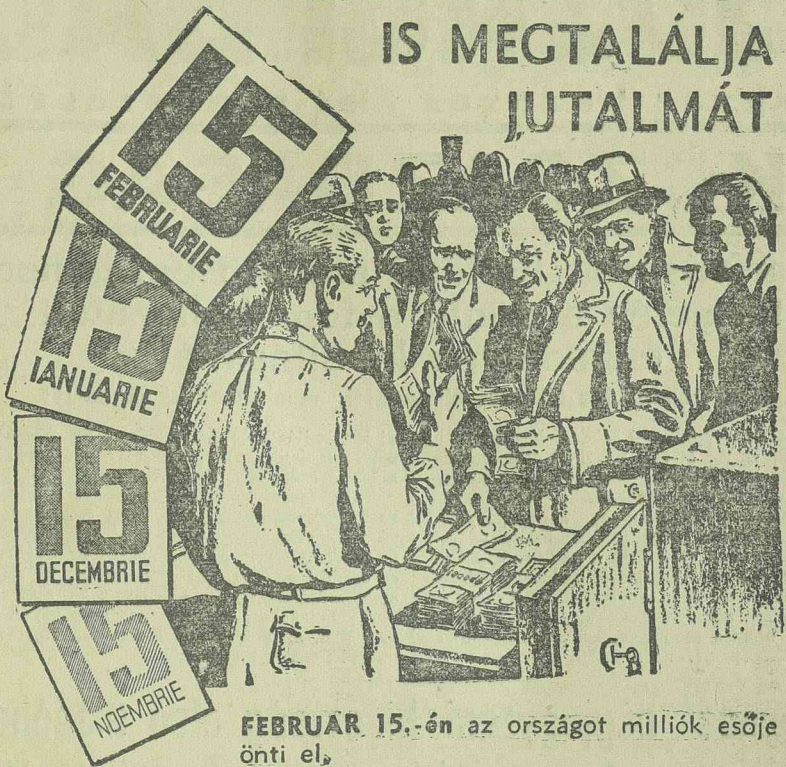
„Erdemes veterán költőnk azok közé a kiváltságos halandók közé tartozik, akikhez hajlott korukban sem lesz hűtlen a Múza. E poeta szép költői pályára tekinthet vissza, nemes eszményeket tűzött maga elé, tartalmában, formában egyaránt a szépet kereste a mindig az erényt, a tiszta erkölcsöket hirdette ihletett ajakkal!”

... Nos, az a költő, akiről a kritika az Úr 1901-ik esztendejében azt állapította meg, hogy „veterán”, aki még „hajlott korban” is dalol — ma is él. Ez évben töltötte be a kilencvenkilencedik életévét. Neve: Torkos László. Eltűntem e kivételes, napszaru élet e napsugara fölött, amely a múltakból, váratlanul, pár gyönyörű színes sor alakjában felém ragyogott. És azt hiszem, megtaláltam a magyarázatot ebben a két sorban: „Vig örömet hirdöt, minden közel-távol. Üdv fakad az égbolt derült mosolyából!”

Igen: életöröm, bizakodás, optimizmus, a szép, a jó, a nemes meglátás, élvezése és lehetőleg a rossznak, a fájdalomnak, a kellemetlennek magunktól való elhátrítása: ez a fontos! Bizonyára ez is egyik jelentős tényezője a kivételesen hosszú életnek.

Farkas Imre.

VÁRAKOZÁSA VEGÜL IS MEGTALÁLJA JUTALMÁT

FEBRUÁR 15.-én az országot milliók esője önti el,

279.608.000 LEIT

oszt szét az Állami Sorsjáték játékosai között.

LEGYEN KÉSZEN A NAGY PILLANATRA.

UJITSA MEG SORSJEGYEIT.

A IV. OSZTÁLY HUZÁSA AZ ÁLLAMI SORSJÁTÉK MILLIOMOSAINAK AZ OSZTÁLYA

Nemzeti tanácsot alakított a ruszinszkói románság

Husztról jelentik: A mintegy 13 ezer főnyi ruszinszkói románság nemzeti tanácsot alakított és a román kisebbség egyik jelöltje szerepel a tartománygyűlési választásra összeállított

kormánylistán. Volosin miniszterelnök a román nemzeti tanácsnak megígérte a román kisebbség minden politikai és közművelődési jogának tiszteletben tartását.

A felvidéki zsidókat, akik magyaroknak vallották magukat, kivonták a zsidó törvény hatálya alól

JA törvényjavaslat részletes vitája befejezést nyert

Budapestről jelentik: A képviselőház együttes bizottsága tegnap folytatta a zsidóság közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozására vonatkozó törvényjavaslat részletes vitáját. Az együttes bizottság tegnapi vitája az állami egyedárusításra vonatkozó szakaszról kezdődött, amelyet változatlanul elfogadtak, majd áttértek a 13-ik és 14-ik szakasz tárgyalására, amely az iparendéylek és iparigazolványok kiadására vonatkozik. Tasnádi Nagy András igazságügyminiszter rámutatott arra, hogy átalálításról nincsen szó. Aki iparendéylek, vagy iparigazolvány birtokában van, az továbbra is érvényben marad és csupán arról van szó, hogy a jövőben a zsidóknak mindaddig nem adnak ki iparendéylet és iparigazolványt, amíg a kiadott igazolványok, illetve engedélyek számát a zsidóság számarányának megfelelően 6 százalék alá nem csökkentik.

A bizottság ezt a szakaszt is elfogadta, majd gyors ütemben letárgyalta a többi szakaszokat, azután pedig a 28-ik, vagyis az utolsó

szakasz vitájánál Jaross Andor felvidéki miniszter felvilágosításként ismertette, hogy ez a szakasz a felvidéki zsidósággal áll kapcsolatban és tulajdonképpen a zsidóság előnyére szolgál. Ez a szakasz kivészi a törvény hatálya alól azokat a zsidókat, akik a felvidéki magyarsággal jobban, rosszban kitartottak. Ezek számára lehetővé teszik, hogy továbbra is helyet foglaljanak a magyar népközösségben. Nem kívánja a kormány a zsidó törvény rendelkezéseinek végrehajtását kiterjeszteni azokra a zsidókra, akik politikai okok miatt üldözésnek voltak kitéve, vagy állásaikat elvesztették. Jaross Andor felszólalása után az együttes bizottság a törvényjavaslat részletes vitáját befejezte.

DÉLI HIRLAP
automata telefonszáma: 28-10.

IFJUSÁGI BÁL

a Magyar Leányegylet rendezésében

= KÖZGAZDASÁG =

Nem a vásárolt belföldi mennyiség, hanem a termelés a döntő a fonalbehozatali engedélyek kiváltásánál

Az új kalkulációs táblázat elkészültéig nem adnak ki engedélyt

A gyapot és gyapjufonal behozatalára nézve új rendelkezések léptek életbe, mivel a nemzetgazdasági minisztérium megállapítása szerint a bőséges mennyiségre történt engedélykiadás azt eredményezte, hogy az iparvállalatok egyrésze az importált fonalat kereskedőknek adta tovább. Eddig az volt a helyzet, hogy nem vizsgálták a vállalat kapacitását, hanem a beszerzett belföldi gyapjúnak megfelelő mennyiségére adtak ki engedélyt. A jövőben az engedély kiadása a kapacitásnak megfelelő lesz, ami nem jelenti, hogy a több rétegben dolgozó vállalatok teljesítőképességét nem veszik tekintetbe. Az

új kiszámítás már megkezdődött és 10—15 napon belül befejezést nyer, ami után sor kerül az első negyedévi engedélyek kiadására.

Ujraszabályozták azt az arányt is, amelyben a kötő- és szövővállalatok belföldi gyapjút tartoznak vásárolni. Ez gyapjufonálból 40 százalék (a belföldi vásárlás), míg gyapotfonálból 80 százalék a 31-es számú terjedő fonalbehozatalnál, 25 százalék a 32-69 számmal és 10 százalék a 70. számmal. Ha egy vállalat az előírt mennyiségnél többet vásárol belföldön, az a körülmény nem jön figyelembe az importengedély kiadásánál.

A temesi cégjegyzési bizottság első ülésében három aradmegyei kérvénnyel foglalkozott

A temesi királyi helytartóság területén működő kereskedelmi és ipari cégek befejezését engedélyező hivatalos bizottság a megalakulás után most tartotta első ülését, amelyen több cégbejegyzés iránti kérelemmel foglalkozott. A bizottság ülésén Ionescu Agricola táblabíró, a bizottság elnöke elnököl, jelen voltak Ilincea Iuliu kereskedelmiügyi felügyelő, a nemzetgazdasági minisztérium képviselője, Cinghita Cornel nagygyáros az érdekteltek részéről, Nichici Traian dr. a kereskedelmi és iparkamarák képviselője, Vica Grigore a Banca Nationala képviselője, mint a bizottság rendes tagjai és Popovici Ioan titkár. A bizottság a temesvári kereskedelmi és iparkamara épületében levő helyiségében tartotta meg első ülését.

Az első ülésen három aradmegyei cégjegyzési, illetve módosítási kérvény került tárgya-

lásra. Az aradi kamara küldötte a szóbanforgó kérvényeket a bizottság elé. Ezek a következők voltak: Juncan Iosif és Tamasdan Aron betéti társaság, Pécska községben tejeszetet akar létesíteni. A bizottság az új cég bejegyzését engedélyezte és ennek alapján az aradi kamara bejegyezi a céget. Nicolescu Elena aradi cég, valamint Zimmermann János kurticsi cég módosítást kért a cégbejegyzésben. Mindkét kérvényben a döntést elhalasztották, mert az iratokat a törvény értelmében ki kell egészíteni.

Ilincea Iuliu kereskedelmi felügyelő a királyi helytartóság területén valamennyi kamarához a bizottság nevében felhívást intézett, hogy a cégjegyzés iránti kérvényeket minél előbb küldjék meg a bizottságnak elbírálás céljából.

Legközelebb már számos temesvári és lugosi kérvény kerül sorra.

Arfolyamok, gabonaárak

SZOMBAT, FEBRUÁR 11.

A hivatalos devizaárfolyamok a következők: (az első szám a vételt, a másik az eladást jelenti). Hollandi forint: 76.18—77.28, belgas 23.67—24.01, angol font 665.45—676.89, olasz lira 7.172—7.172, dollár 140.07—142.14, francia frank 3.59—3.80, cseh korona 4.70—4.80, svájci frank 31.74—32.22. Ezekben az arfolyamokban a devizafelár is befigyeltatik. Dinár 2.89—3.05, pengó 25 és 26.60—27, néme. márká 38—39, felár nélkül.

A bányai gabonapiacra a buza irányzata csendesebb, míg a tengeri irányzata továbbra is lanyva és a piac üzletlenszerű. A piaci árak a következők: temesi búza 410, torontáli búza 420, tengeri 330, korpá 300, zab 430, takarmányárpa 330, tavaszi árpa 380, muharmag 330, napraforgómag 370, tökmag 710, kismalmi liszt a 30/70-es beosztásból 740, nagymalmi liszt 760 lej százkilónként.

Alkotmányos az állam ingatlan-elővételi joga. A semmitörvények egyesített tagozata érdekes határozatot hozott az állam elővételi joga tárgyában. Az 1937. évi törvény szerint a falusi ingatlanok eladásánál az állam elővételi joga bir. A törvény megjelenése időpontján egy ingatlan már el volt adva, de a tulajdonjog a telekkönyvben nem volt bekezelevé. Az állam az ügyellett szemben elsőbbségi jogát érvényesítette, amelynek a bíróság minden fokon helyt adott. A vételtől ekkor elesett fél alkotmányellenesség címén tagadta meg az 1937. agrártörvény 47. szakaszát, amely az elővételi jogot megállapítja. A semmitörvények egyesített tagozata alkotmányosnak jelentette ki a megtámadott törvényszakaszt.

Bankok értekezlete az új szabadforgalmi devizák tárgyában

A szabadkvótáról származó devizák forgalmát szabályozó január 31-iki rendelet tárgyában az autorizált bankok tegnap este értekezletet tartottak és elhatározták, hogy a Banca Nationalához bizonyos felvilágosításokért fordulnak az új rendelet alkalmazását illetően. Főleg az a kérdés nem tisztázódott, hogy vajon a devizatörvény életbelépte után szállított árú utáni devizák átutalása engedélyhez van-e kötve, tehát a követelés és az új import fogalmának pontos meghatározását kérik. Nem tartják tisztázottnak azt sem, hogy az angol, belga és holland egyezmények alapján importált árúért történő átutalás, előzetes engedély alá esik-e?

Az exportörök szintén összejövetelt tartottak, hogy az új rendszerben teremtett helyzetet megvitassák.

Üzleti könyvek láttamozása a kereskedelmi kamarák által. Az új kereskedelmi törvény május 1-től életbelép és ezen időponttól kezdve a kereskedelmi társaságok tartoznak a törvényben előírt könyveket vezetni. A könyvek évenként egyszer a Kereskedelmi és Iparkamara céghivatala által ellenjegyeztenek. Valószínű, hogy a Kamarák Szövetsége az egész országban egysegesen állapítja meg a láttamozás eljárását. A kamarák a láttamozásért díjakat állapítanak meg, amelyekkel jóváhagyás végett a nemzetgazdasági miniszterhez tartoznak felterjeszteni.

Munkaalapú illetékek alóli mentesség. A munkaügyi minisztérium legközelebbi rendeletet ad ki az egy százalékos munkaalapú díj alól való mentesség és leszállítás tárgyában. A munkaalapú illetéket a legutóbbi módosított törvény állapítja meg.

február 18-án

a Whitehouse palotában

A cukorrépa termelésről

Az Erdélyi Gazdasági Egyesület közleményei

Február hónapban a jó gazda szemlét tart gépei, eszközei felett, azokat kijavítja, rendbe hozza, a hiányokat pótolja és így felkészülve várja a tavaszi munkák idejének elérését.

Hogy mikor van itt a tavaszi munkák megkezdésének ideje, azt nem a naptár mondja meg, hanem az időjárás és a talaj. Amint a fagy kiengedett és a talaj kellőleg megszikkadt, nyomban simítsuk el a ugart, hogy mentől kisebb felülete legyen a talajnak, mert ezáltal is megakadályozzuk a talajnedvesség elpárolgását. Vetés előtt meggyiszter járassuk meg a talajt fogással, vagy ha kigazlott volna, úgy tárcsás boronával, de minden körülmények között melőzzük tavasszal a szántást. Feltéve, hogy már az elmúlt nyáron és ősszel elvégeztük a cukorrépa által megkívánt bőséges trágyázást és mély ősziszántást, most már talajunk beéredve, gyommentes állapotban, a téli nedvességet kellőleg konzerválva várja a vetés idejét. A vetés ideje akkor érkezett el, amikor a talaj annyira felmelegedett, hogy a belevetett cukorrépa mag csírázásához szükséges melegséggel bír, ami a mi viszonyaink között március hónap utolsó harmadában szokott bekövetkezni. Tulakorán vetve a répa egyenletlenül és sokára fog kikelni, a túl későn vetett répa pedig terméseredményben mindig alatta marad az idejében vetett répának, mert a téli nedvességet nem tudja úgy kihasználni és a rovarkároknak, főleg bolhakaroknak jobban ki van téve. Kultúrnövényeink között talán a cukorrépa az, amely legjobban meghálálja a műtrágyákat, főleg pedig a superfosfátot, ezért a cukorrépat sohasem szabadna anélkül vetni. A cukorrépa alá legcélszerűbb sorban adni a superfosfátot, a vetéssel egyidejűleg, kombinált vetőgéppel. Ily módon kevesebb műtrágyával, nagyobb eredményt érünk el, mintha szórva adtuk volna és a zseme növények fejlődése első korszakában, mikor legnagyobb szükség van rá, áll rendelkezésére a bőséges tápanyag. Sorbavetve kat. holdanként 60—80 kg. superfosfátot adunk. A répamagot sekélyen, cca 2—3 cm. mélyen vetjük, cca 35 cm. sortávolságra. Minthogy ezen legfelső talajréteg könnyen kiszárad a nap és a szél hatása alatt, ezért hengerelessel hozzuk fel a szükséges nedvességet a talaj mélyebb rétegeiből. Lazább talajon a vetőgép előtt, kötöttebben pedig utána járjuk a hengert.

Amint a répa kikelt annyira, hogy a sorok meglátszanak, kapáljuk sekélyen meg a sorközöket, hogy meglazítsuk a talajt, melyet a henger megtöltött, ami által a talajt a kiszáradástól óvjuk meg. Az első kapálást rövidesen követi az egyelés, amely munkát megkezdésével ne késlekedjünk, amint a fiatal növények négy levele van, kezdjük azt el. Általában a gazdák későn fognak hozzá az egyeléshez, pedig ez nagy hiba, mert a megkésve egyelt, megnyurgult növények fejlődésükben visszamaradnak, nem is beszélve arról, hogy közben a gyomok is erőt vesznek rajta és hogy sokkal több munkaerőt igényel az ilyen megkésve egyelés. A répát 20 cm. növénytávolságra egyeljük ki. Előnyös ezen munkát rövid kis egyelőkapával végezni, amivel a sorokat is intenzíven megmunkálhatjuk. Ezt követi a második kapálás, amikor a kikelt répa, mely az egyelési munkát által kissé meglankadt, ismét felénkült, a kihuzott répanövények és kivágott gaz pedig elfonnyadt. Ezután még annyiszor kapáljuk meg a répát, ahányszor annak szüksége mutatkozik és a répában még járni lehet. Tehát ne kössük magunkat ahhoz, hogy a répát háromszor, vagy négyszer kapáljuk-e, hanem szükség szerint akár ötször is kapáljuk meg. A lényeg az, hogy a talaj mindig porhanyó és gyommentes legyen, akkor várhatunk nagy terméseredményeket.

Evvél a répa vetési és ápolási munkálatait be is fejeztük. Majd egy másik cikkünkben a répa kártevői ellen való védekezéssel és a cukorrépa termelés további munkálataival fogunk foglalkozni.

= AZ ALKOHOLFOGYASZTÁS MINDENT CSÖKKENT, CSAK FRANCIÁORSZÁGBAN EMELKEDETT. Berlinből jelentik: Érdekes statisztika jelent meg a világ a koholfogyasztásáról. A kimutatás szerint az alkoholfogyasztás terén még mindig Franciaország vezet, ahol az alkoholfogyasztás az utóbbi ötven év alatt kétszeresére emelkedett. Minden egyes franciára 27 liter tiszta alkohol jut évenként az elfogyasztott szeszestalokból. Dániában az átlag alkoholfogyasztás évi 14 literrel 0.9 literre csökkent, Németországban 8 literrel 2.1 literre, Angliában 4.9 literrel 1.2 literre és Hollandiában 9 literrel 1.5 literre.

= NEGYSZÁZEZER NÉL TÖBB KÜLFÖLDI DOLGOZIK NÉMETORSZÁGBAN. Berlinből jelentik: A német birodalomban dolgozó külföldi munkások száma 1938-ban 40 százalékkal 331.000 személyre emelkedett. Főleg olasz mezőgazdasági munkásokról van szó, akiknek száma az 1937. évhez viszonyítva 86 százalékkal 121.000 személyre szaporodott. A külföldi tisztviselők száma 52 ezer volt, 15 százaléka több, mint 1937-ben. A tisztviselőknek több, mint a fele a kereskedelemben dolgozott.

A mai futballműsor

Amennyiben az időjárás megengedi, ma, vasárnap délután három órai kezdettel a Banatul pályán a Chinezul—Ilsa barátságos mérkőzést játszik a Rapid együttesével. A Politechnica pályán pedig délután három órai kezdettel a Politechnica csapata mérkőzik barátságos játék keretében a Patria együttesével.

Nagyszabású városközi ping-pong verseny Resicán

Ma, vasárnap Resicán nagyszabású ping-pong verseny lesz, amelyen Temesvár, Arad, Nagyvárad, Resica, Lugoj és Craiova legjobb pinn-pong versenyzői résztvesznek Temesvár sportját a gyárvarosi római katolikus ifjúsági egyesület versenyzői képviselik, akik már eddig is nagyszerű eredményeket értek el a versenyeken. A resicai versenyen ugye egyéni, mint csapatzámok is lebonyolításra kerülnek.

Szadovszky Róbert megnősült. Szadovszky, előbb a Dragos Voda, majd az AMTE nagyteltségi válogatott kapusa csütörtökön megnősült és így végleg bevezett a házasság révén. Az egyházi szertartást a Baratiei városrészben levő római katolikus templomban tartották és azon megjelent Cezar Popescu mérnök, egyesületi elnök, I. Tomasiu Sever Alexandrescu, Dem. Danielopol, Slavescu kapitány vezetőségi tagok, valamint a játékosok. Esküvő után Cezar Popescu elnök bankettet rendezett a fiatal pár és a vendégek tiszteletére.

Kerületi csapatok vezetőinek értekezlete Bucuroşiben. A kerületi bajnokságban szereplő csapatok megbízottai a fővárosi kerületi sportszövetség hivatalos helyiségében jöttek össze értekezletre. Az ülésen Brezeanu ornagy elnök. Az egyesületek képviselői a következő kérdéseket terjesztették a labdarúgószövetség elé: A játékosok 20 éves korig nem hagyhatják el egyesületüket, a szövetségi alapról részszállítások a kis egyesületeket is. A szövetség járuljon hozzá a kis egyesületek pályafentartási költségeihez. Ezenkívül több más olyan kérdést terjesztettek elő, amelyek, ha megvalósulnak, igen nagy mértékű tehermentesítést jelent a kis egyesületek részére.

SPORTESEMÉNYEK

Kisebbségi játékosok csak barátságos mérkőzésen szerepelhetnek

— írja a fővárosi Universul Sport az UFSR módosításaival kapcsolatban

Csak román nemzetiségű játékosok lehetnek tagjai a válogatottnak. A fővárosi Universul Sport hosszabb cikk keretében foglalkozik a közelmúltban felmerült kérdéssel, amelynek értelmében az UFSR azzal a tervvel foglalkozik, hogy a válogatott csapatban csak etnikai román származású játékosok játszhatnak. A nyilvános bajnoki mérkőzéseken résztvevő csapatok tagjainak túlnyomó részben román származásúknak kell lenniük. A kisebbségi játékosok csak barátságos mérkőzéseken vehetnek részt, ezeknek azonban román állampolgároknak kell lenniük. Az előkészületben levő alapszabályok megengedik ugyan bizonyos számú kisebbségi játékosoknak a válogatott csapatban való szereplésüket, ehhez azonban szükséges az UFSR előzetes jóváhagyása. Egyik legutóbbi lapszámunkban helyet adtunk egy magyar sportoló hozzászólásának, aki azt indítványozta, hogy abban az esetben, ha a szövetségnek ez a terve a megvalósulás terére lép, úgy állítsanak fel önálló magyar sportszövetséget. Erre annál is

inkább szükség van, mert magyar nemzetiségű sportolóinknak nem lehet megtiltani, hogy kedvelt sportjuknak továbbra is akadálytalanul és megszigorítások nélkül hódoljanak. Nincs és nem is lehet senkinek kifogása az ellen, ha a legfőbb sportforum a válogatott csapatot etnikai román származású játékosokból óhajítja összeállítani, de ugyanakkor a szövetségnek nem szabad elfelejtenie, hogy van az országban egy bizonyos számú más nemzetiségű játékos is, akik a legelső hívó szóra mindenkor a legnagyobb készséggel állottak a szövetség rendelkezésére és nem egyszer erejük latbavetésével vették sikerre az ország színeit. Elismerésül meg kell adni a lehetőséget, hogy ezek a kisebbségi játékosok továbbra is arányszámok nélkül sportolhassanak, ha pedig másképp nem megy, úgy állítsanak fel a szövetség ellenőrzése mellett egy önálló magyar sportszövetséget. Ha ez megvalósul, a romániai sport igen nagy fejlődésnek indul majd.

GYILKOSSÁG A MOZIBAN

17

A Déli Hírlap eredeti regénye.
Írta: Félegyházi András

Ufányo más tilos.

— Mon Dieu! A kicsike rideg számok után érdeklődik! Mennyit mondj-k neked, gyermekem? Bármennyit mondd is, bizonyos, hogy annál jóval többet keresse majd. Annyit keresel, amennyitől álmodni sem mersz.

Fagan Sival kopasz fejével, amelynek tekintélyt a vastag keretű pápaszem emelte, komolyan bölgötött és ezzel megerősítette társának állítását. Ily módon sikerült elcsitítaniok és megnyugtatóniok azokat a lányokat, akik a fizetés do-gát nagyon firtatták.

Egy hét múlva teljes volt a szállítmány, amely nem is nyolc-iz, hanem tizenkét leányból állott.

Valamennyinek előre megváltotta a vasuti jegyét Marce. Bleu és Fagan Sival állásközvetítő irodájában adta azt nekik. Ki is oktatta őket kellőképpen:

— Szerdán este nyolc órakor indul a vonatunk Párisba. Mindnyájan ott legyetek pontosan a pályaudvaron. De nem szálltok be mind ugyanegy kocsi-ba velem. Nem akarom, hogy a dolog úgy nézzen ki, mintha valami leányiskolával utaznék, amelynek és vagyok a tanára. Vi-géletemben mindig utaltam a tanárokat. Egyszerűvel, kettesével szálljatok be különböző kupékba. Reggel megérkezik a vonat Párisba. Amikor majd a vonatból kiszálltok, a párisi pályaudvaron a nagy zajban és forgalomban nem kell megijednetek. Ne felejtsetek e, hogy a vasuti jegyet a bal kezetekben tartjátok magasra és erről rátok ismernek majd azok, akik benneteket várnak.

A lányokat a párisi pályaudvaron, ahol azok az utasításhoz híven 2 bal kezükben magasra tartották vasuti jegyüket, asszonyok fogdoszták össze és különböző utakon a Rue Mouffetard egyik régi házába vitték őket.

Utközben a lányok a metrón és az autóbuszokon kimeresztették a szemüket. Páris teljesen elkápráztatta őket. Bámulták az elegáns hö gyeket és némelyik már magán képzelte a remek, finom ruhát, amelyet nemsokára hordani fog, akárcsak azok.

A Rue Mouffetard rozoga házában először is bőségesen enni adtak a jövevényeknek, aztán három-másával négy szobába kísérték őket azzal, hogy aludják ki magukat. A fáradságos vasuti utazás után nem kellett a tizenkét lányt külön elringatni. Elaludtak azok maguktól és gyorsan.

Már este volt, amikor felébredtek. Nagyot néztek azonban, amikor a széken, ahová lefekvés előtt a vidéki ruhácskát rakták, csupa városi holmit találtak.

Mindegyiknek puha házi köntösbe kellett bujnia és sorra következett a fürdő, a fodrász és a körmöklakkozó. Aztán fehérneműtől kezdve cipőtől, kalapig és felső ruháig, mind vadonatúj párisi holmit kellett magukra ölteni. A modern ruhákban szinte nem ismertek egymásra. Jól megvacsoráltak, aztán hármásával egy-egy madame vezetébe mellett csukott autókön sétatölcsészára indultak.

Fél éjszakán keresztül járták az autókön a ragyogóan kivilágított párisi boulevardokat. Valóság-gal elkabultak a sok fényességtől, a kirakatok csillogásától és a járdán kavargó nők és férfiak elegánciájától. A híresebb mulató helyiségeknek villanyfényben uszó bejáratai előtt is elhaladtak velük.

— Lásdátok, — mondogatták a madameok — ilyen gyönyörű Páris. Nektek azonban még egyet-mást meg kell tanulnotok, amíg majd mozoghattok a járdán, bemehtek üz-etbe, vagy valami lokálba. És a Rue Mouffetard ódon házában naponta szorgalmasan folyt a tanítás. A lányokat, akiknek egyike Marianne Mirellejon volt, megtanították a rendes testtartásra, állásra, ülésre, mozgásra, evésre, módoros beszédre, fejhajításra köszönésre, kézfogásra, mosolygásra és sok másra, amire jól-nevelt kabaréművésznőknek szüksége van.

Esténként pedig tovább mutogatták nekik Páris-t. Eljött az idő, amikor a nevelésben annyira elő-rehaladtak ve-ük, hogy már nem otthon. hanem vendégülön vacsoráztak, gyalog sétáltak velük az esti forgatagban és kabarékba is elvitték őket. A tizenkét lány pedig valóságos habzsolta a sok élvezetet, amiben máris része volt.

Aztán eljött a Rue Mouffetardba az énektanár és a táncmester. Ezek kipróbálták a tizenkét lány hangját és táncelképességét. Ennek eredményeként két csoportba osztották őket és kimondták:

— Be-öletek énekesnők lesznek, belöletek pedig táncosnők.

Ettől kezdve a lányok további tanítása már főleg a számukra megállapított szakmára folyt. Az énekesnők könnyű szonokot tanultak, a táncosnők pedig táncszámokat. Mind-mind olyan produkciók voltak ezek, amelyek mindenütt a műsorok elején szerepelnek és amelyeknek az a célja, hogy az idő eljék, amik a közönség összegyűl, amikor majd az igazi szírók felléphetnek.

Nemsokára bekövetkezett a nap, amikor az újdonsült énekesnők és táncosnők kiképzése befejeződött.

Csak akkor került rá a sor, hogy elszereződjenek.

A Rue Mouffetard titokzatos házába, amelyben a lányok átadása óta Marcel Belu nem mutatkozott, néhány kisebbbntu kabaré és mulató igazgatója kapott meghívást. Ezek előtt kellett az új művésznőknek bemutatkozniok. Az igazgatók valóságos szétkapkodták a lányokat, nem annyira a tehetségük, hanem inkább ragyogó fiatalosságuk és falusi aratlanságuk miatt.

Akkor került először szóba, hogy mennyi lesz a lányok fizetése.

Azt mondták nekik:

— Kaptok naponta ötven frank gázsit, ezenkívül a lokálban elfogadjátok a vendégek meghívását vacsorára és ivásra és az elfogyasztott étel és ita ok után a főpincéértől százalék jár nektek. A ti érdeketek tehát, hogy a férfiakat fogyasztásra lelkesítsétek. Ne feledjétek el, hogy a gavalléro társalgási pénzt is csusztatnak a kezetekbe. Ilyenformán egészen szépen kereshettek.

A lányok nagyot ámulnak ezekre a szavakra, melyeket a kabarék igazgatóitól hallottak.

Azonban még föl sem osudtak kábu-atukból, amikor a beállott csendbe belereccsen a főmadame éles hangja. Ez a főmadame volt a Rue Mouffetard-beli ház tulajdonosnője, aki a művésznőképző intézmény vezetője. Marcel Bleu megbízója és a kis kabaréknak művészeti személyzettel való ellátója volt.

(Folytatása következik.)

Rádió

VASÁRNAP, FEBRUÁR 12.

Bucuresti. 8.30: Ritmikus torna, orvosi tanácsok, hanglemezek, háztartási tanácsok. 9.55: Harangzugas, szentmiseközzvetítés, szentbeszéd. 12.30: Hanglemezek. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.05: Stroe és Vasilache humoristák. 15.20: Alex. Lascarov Moldovanu előadása. 15.35: Grigore Kiazim mandolinzenekara. 15.45: Vania Lefcenco harmóniumon játszik. 15.55: Valeriu Măgureanu előadása. 16.15 Ion Matache zenekara. 16.45: Előképzősök órája. 17.45: Hanglemezek. 18: Időjelzés, időjárásjelentés. 18.02: Tánclémez. 19: Orvosi krónika. 19.15 „Carmen” ének. 20: Szalonzene. 20.30: Műsor Amerika számára. 21.05: Hangjáték. 22.05: Hírek, sport. 22.20: Zene-kabaré. 23: Hírek, sporteredmények. 23.15: Hanglemezek.

Budapest I. 9: Hanglemezek. 9.40: Hírek. 10: Unitárius istentisztelet. 11: Katolikus istentisztelet. 12.15: Evangélikus istentisztelet. 1.20: Időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Budapesti Hangversenyzenekar. 2: Nagyváradi. Előadás. 3: Hanglemezek. 4: Mezőgazdasági félóra. 4.45: Farkas Béla és cigányzenekara. 5.40: Hagyomány és haladás. Előadás. 6.10: Zenedélután közvetítése a Hubay-palotából. 7.10: Móricz Zsigmond elbeszélései. 7.45: Katonazenekar. 8.50: Sporteredmények. 9:

Szalonzene. 9.35: „Egy bolond százat csinál”. Zenés bolondság három felvonásban. 10.25: Hírek időjárásjelentés. 11.50: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 12.40: Miletin Géza jazz-hármasa. 1.05: Hírek.

HÉTFŐ, FEBRUÁR 13.

Bucuresti. 6.45: Ritmikus torna, orvosi tanácsok, hanglemezek, háztartási tanácsok. 12: Hanglemezek. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Közlemények. 18: Időjelzés, időjárásjelentés. 18.02: Paul Mazilu énekel. 18.40: Lia Constantinescu olasz dalokat énekel. 19: Kulturális krónika. 19.15: Virgil Gheorghiu zongorázik, L. Bonis hegedül és I. Bonis gordonkázik. 19.45: Alexandru Enăceanu énekel. 20.20: Szalonzene. 21.10: Madeleine Cocorăscu zongorázik. 21.35: Igor Strawinsky-lemez. 22: Hírek, sport. 22.15: Tánclémez. 23: Hírek. 23.15: Petrică Motoi zenekara. 23.45: Hírek külföldre francia és német nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. Utána: Étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: Rozsnyói kirándulások. Felolvasás. 11.45: Husz év előtt Pozsonyban. Felolvasás. 1.10: Hanglemezek. 1.30: Hírek. 2.20: Időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Szimfonikus hangverseny. 3.35: Hírek. 4: Elelmiszerezárak. 5.15: Diákfélóra. 5.45: Hírek. 6.10: Énekhangverseny. 7: A fekete hegyek országában. Előadás. 7.30: Suki Tóni és cigányzenekara. 8.30: Magyar lötenyésztes és rovas-sport. Előadás. 8.50: Galánffy-Hoór Tempis Erzsébet énekel. 9.20: Budapesti Hangverseny zenekar. 10.40:

Hírek, időjárásjelentés. 11: Magyar Női Vonós-nyegyes. 11.45: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 12: Farkas Jenő és cigányzenekara. 11.45: Fűsi József dr. olasznyelvű előadása. 1.05: Hírek.

KEDD, FEBRUÁR 14.

Bucuresti. 7: Hanglemezek, háztartási tanácsok, orvosi tanácsok. 12: Hanglemezek. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Közlemények. 18: Időjelzés, időjárásjelentés. 18.02: Technikai posta. 18.17: Ilie Rădulescu zenekara. 18.45: Hr. Popescu fuvolázik és N. Broască klarinétozik. 19.05: Tudományos krónika. 19.20: Th. Sibiceanu és Jean Lucaci zongorázik. 19.40: „Cotroceni” zenekar. 20: Ion Simionescu előadása. 20.15: Verdi-lemez. 20.55: Szimfonikus hangverseny. 22: Hírek, sport. 22.15: Hanglemezek. 23: Hírek. 23.15: Vasile Julea zenekara. 23.45: Hírek külföldre francia és angol nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. Utána: Étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: A csillagok és az emberi sors. Felolvasás. 11.45: Hírek a tavaszi divatról. 1.10: Országos Postászenekar. 1.30: Hírek. 2.20: Időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Veress Károly és cigányzenekara. 3.35: Hírek. 4: Elelmiszerezárak. 5.10: Asszonyok tanácsadója. 5.45: Hírek. 6.10: A műkorcsolyázás újabb fejlődése. Előadás. 6.30: Horányi Karola énekel. 7: Népi színház Olaszországban. Előadás. 7.30: Magyar est. 8: E. Kovács Gyula emlékezete. Előadás énekel. 8.40: Tánclémez.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: állástkeresés, elvesztett tárgyak, eltűnt személyek, fürdő- és gyógyhely hirdetése szavankint egy leu. Levelezés nem közölhető. Házaság szavankint öt leu. minden más rovatban szavankint kettő leu. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Brătianu 3. II. kerület: Tamás-trafik, Piata Badea Cărtan 8. — Kardos-trafik, Piata Traian (szerb templom mellett), Grósz-trafik, Calea Dorobantilor 2 III. kerület: Helfenbein-trafik, Piata Lahovari. IV. kerület: March-trafik, Piata Kútt. — Nőgrády-trafik, (Tivoli mellett) — Olariu-trafik, Piata Dragalina 6. Telefon 45—06. — Víttek-trafik, Bul. Carol 54. — Gálgóczy-trafik, Strada Brătianu 15/a. Telefon 1—13.

Alkalmazás

Jól főző minden, vagy bejáró minden szakácsnő hosszú bizonyítványokkal felvétetik. Cím a kiadóban 652

Jól főző minden jó bizonyítvánnyal, szorgalmas nő vidékre kerestetik. Jelenkezni II. Str. Petre Tegle 1 földszint jobbra. 672

Jobb minden, aki a főzéshez is ért, vidékre kerestetik. Címek a kiadóhivatalba szerda délig leadandók. 670

Állást keres

Román tisztviselő 8 és fél évi kereskedelmi irodai gyakorlattal, gépírás, és levelezéshez ért. 3 nyelvet perfektil bír, megfelelő állást keres. Leveleket, megkereséseket „Román” jellegére a kiadóba kérek. 675

Lakás

Kétszobás modern lakás, fürdő- és cselédszobával májusra kiadó. IV. Spl. Tudor Vladimirescu 31. 667

Modern 4 ucai szobás lakások, május 1-re kiadók. I. Str. Mărăsești No. 7. Telefon: 29—74. 669

Kétszobás modern, parkettás, fürdőszobás lakások azonnal és május 1-re kiadók. IV. Str. Fröbl 47. házmeztérnél. 673

A Banca Timișoarei épületében modern

4 és 3 szobás lakás

és

egy üzlethelyiség

azonnal kiadó. Bővebbet a Banca Timișoarei házközösségénél.

Jó beosztású, levegős, tiszta 3 ucai szobás, első emeleti, hallos lakásomat május 1-re állandó, rendes lakónak, előnyösen ajánlom. IV. Spl. Tudor Vladimirescu 18. 682

3 szobás, modern villa-lakás kiadó. III. Bulev. Mihai Viteazul 7. 681

Fűtővonalon 3—4 szobás, összkomfortos, erkélyes ucai lakás, május 1-re kiadó. IV. Bulev. Berthelot 12. 679

3 nagyszobás I. emeleti ucai, fűtőmentes, modern lakás, illetékkel leu 2.300. Május 1-re kiadó. IV. Bulev. I. G. Duca 19. 654

Modern kettő, esetleg 3 szobás lakás II. emelet Bulev. Carol 16 sz. a art május 1-re olcsón kiadó. 653

Adas-vétel

Brehm az állatok világa 18 kötetest, megvételre keresek. Jójárt III. Str. Cosminului 11. 674

Megvételre kerestetik kisebb vállalat, vagy olyanba betársulnék. Ajánlatok „Jövedelmező” jellegére a kiadóba kérek. 671

Eladó 2 drb. 8-as Hofherr, 1 drb. 8-as Clayton és 1 drb. 6-os Nicholson használt, jókarban levő cséplőgép, továbbá 1 drb. MÁV és 1 drb. Magyar Gazdasági 8-as magánjáró gőzlokomobil. Közlebbi felvilágosítást ad „Industria Economía” Kereskedelmi és Ipari Rt. Timisoara IV. Str. Brătianu 34. 659

Kombináltzsoba és dió-hálószoba gyönyörű szép, teljesen új, eladó. Földi asztalosnál II. Str. S. Barnutiu 80. a 2-ös villamos megálló sarkán. 676

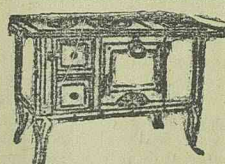
Fürdőház, fehér, románcozott, jó állapotban eladó. IV. Budai Deleanu 29. (Telefon: 38—66.) 683

Eladó 20/30 H. P. Wallis Tractor 8-as MAV, cséplővel. Wettel Oszkár, Blajova u. p. Nitchisoara. 680

Külfölte

Kiadó gyári helyiség, csendes kis üzem részére május 1-től, 2 terem 6×14 és 6×5, 2 irodahelyiség, pince, erőáram, vízvezeték. Bővebbet IV. Str. Bonnaz 11. 668

Modern takaréktűzhelyek

kiváló minőségben. Állandó raktár románcozott tűzhelyekben

KALMAN DEZSŐ
speciális takaréktűzhelyüzem
Timisoara IV. Bulev. Carol 40.

SODRONYKERITÉSEK

erősen redukált árban
Tűskésodrony Sodronyszövetek
levegőnyövesben

BOZSÁK M. és FIA R. T.

sodronykerítés- és lakatosárugyár
Temesvár II. Str. Gloriei 11.
IV., Piata Dragalina 10.
Telefon 37—06.

Arigevzék ingyen és bérmentve

Tengeri utazások

a HAPAG
zászló alatt

egészséget, jókedvet és
tudást jelentenek

HAPAG tavaszi utazások
a Földközi tengerre és az
Atlanti szigetekre

1. Nagy HAPAG keleti utazás március 4—26-ig
2. Nagy HAPAG keleti utazás március 29—április 20-ig
3. Görögország, Törökország, Földközi-tengeri szigetek április 23—május 12-ig
4. Az Atlanti Óceán szigetei és Marokkó, április 28—május 15-ig
5. HAPAG-utazás a Földközi-tenger keleti részébe május 14—30-ig
6. Utazás a Földközi-tengerre és az Atlanti Óceán szigeteire június 1—június 20-ig a kiváló „Milwankee” és „St. Louis” motoros hajókkal

Prospektus és felvilágosítás:

Hamburg-Amerika
Linie S. A. R.

TEMESVÁR, I. Mercy-uca 1. sz.
Telefon: 36—66.

Nyomatja a „HIRLAP” tipografia și editura S. i. n. c. Arad.